

MAGYAR LAP

T. „Otthon” Írók és Hírlapírók Köre
HUNGARIA
BUDAPEST
VII., Erzsébet-körút 9—11.

Igazgató és felelős szerkesztő: **dr Paál Árpád**

Laptulajdonos: **SZENT LÁSZLÓ NYOMDA R.-T.**
Törv. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1938.

Főmunkatárs: **dr Gyártás Elemér**

A miniszterelnök és a külügyminiszter tanácskozást folytatott a nemzetközi helyzetről

Bevégződtek az őszi hadgyakorlatok. — Nagy hajósünnepélyek Galatban

Bucuresti. Saját tud. Petrescu-Comnen külügyminiszter pénteken tanácskozást folytatott Miron Cristea patriarcha-miniszterelnökkel. Petrescu-Comnen jelentést tett a kormányelnöknek a nemzetközi helyzetről az utolsó eseményekkel, különösen pedig Beck ezredes lengyel külügyminiszter látogatásával kapcsolatban.

Bucuresti. Saját tud. Az őszi hadgyakorlatok utolsó hadmozdulatai állandó esőben zajlottak le. Két nap óta ugyanis beállottak az őszi esőzések. Ezenkívül köd is zavarta a hadműveleteket, különösen a repülőgéposztatok munkáját. A csapattestek azonban ennek elle-

nére is, kifogástalan teljesítményeket mutattak fel. Péntek délután három óra tájban a király parancsot adott a hadgyakorlatok befejezésére. A két arcvonalon mindenütt megszólaltak a kürtök, amelyek lefújták az ellenségeskedéseket. A hadgyakorlat fővezetősége ma megkezdte a katonai műveletek bírálatát.

Szombaton Galatban nagy hajósünnepélyek voltak. Ófelsége a király megtekintette a galati hajóüzemekben kijavított öt monitort.

A hadgyakorlatokon részt vett külföldi katonai attasék kirándultak a Duna mozsárvidekére.

A munkaügyi minisztérium törvénytervezetet kért, hogy az ipari és kereskedelmi vállalatok csak állami elhelyező hivatal útján fogadhassák új alkalmazottakat

A gyáriparosok elnöke súlyos kifogásokat emelt a törvénytervezet ellen

Bucuresti. Saját tud. A munkaügyi minisztérium törvénytervezetet készít az ipari és kereskedelmi személyzet elhelyezésének megszerzéséről. A tervezet első szakasza így hangzik.

Mindenmire ipari és kereskedelmi vállalat köteles tanonc, munkás, technikai és hivatali személyzet felvételét, valamint általában mindenféle személyzet felvételét az állam elhelyező hivatalai útján eszközölni.

A törvénytervezetre vonatkozólag az U. G. I. R., amelynek jelenlegi elnöke Slavescu volt pénzügyminiszter, többek között a következőkben fejezte ki aggályait:

A személyzetnek állami elhelyező irodák útján történő felvétele nem fogja mindig a legjobban felkészült elemeket biztosítani a munkaadók számára. A munkaadó szabadságát nagymértékben korlátozza ez a törvény, ügykezelési zavarokra, munkás és munkaadó közötti konfliktusok tömegére fog vezetni s tulajdonképpen az egész törvénytervezet szükségtelen, mert Romániában nincs munkanélküliség a szakképzett elemeknél, sőt éppen ellenkezőleg, iparban és kereskedelemben egyaránt mindenütt keresve-keresik a szakképzett alkalmazottakat.

Az Ugir hangsúlyozza véleményezésében, hogy az állami közvetítő hivatalok helyett,

amelyek ismét nagy hivatali hálózattal és tisztviselői karral fogják megterhelni az állami költségvetést, helyesebb lenne jó szakiskolákat felállítani.

A fegyelmi eljárás új módja a főiskolákon

Bucuresti. Saját tud. A nemzetnevelésügyi miniszter rendelkezést bocsájtott ki, amely megszünteti a főiskolai hallgatók fegyelmi bizottságait. Ezután a diákok fegyelmi büntetéseit a rektor közvetlenül alkalmazza, a nemzetnevelésügyi miniszter, illetve az egyetemi tanács jóváhagyásával.

A fizetetlen adók behajtása december elsejéig kihágási eljárás nélkül történnek a kereskedelmi és ipari vállalatoknál

Bucuresti. Saját tud. Cancicov miniszter Penescu bucaresti ipar és kereskedelmi kamarai elnök közbenjárására engedélyezte, hogy a kereskedelmi és iparvállalatoknál folyamatosan levő adóügyi ellenőrzések a legteljesebb kimélettel hajtassanak végre a felülvizsgálások alkalmával megállapított fizetetlen adók behajtása kihágási jegyzőkönyvek nélkül. A törvény december 1-ig

A jó tanács

(S. I.) — Az öreg Runciman lord jelentése, melyről a minap lapunk más helyén már írtunk, valóságos gyűjteménye a bölcs és amélette felettebb gyakorlati tanácsoknak. A legbővebb azonban valamennyi között talán az, amely a következőképpen szól:

...ajánlom, hogy a csehszlovák kormány tiltsa el az izgatás folytatásától azokat a személyeket és pártokat, melyek Csehszlovákia szomszédjaival szemben ellenséges magatartást tanúsítottak, ha pedig szükséges, alkalmaztassanak törvényes rendszabályok, hogy ezek az izgatások véget érjenek...

Az izgatásnak, becsmérléseknek és leki-csinylésnek az a rendszere, melyre ez a tanács céloz, valóban mérhetetlen károkat okoz a népek megértésének útjain. Anélkül, hogy a mód-szereknek bármilyen haszna vagy eredménye lehetne.

A gyűlöletnek és elfogultságának a sajtó szokott előjárni. Azt meg lehet érteni, hogy a nemzeti sajtó éberen figyelje népének érdekeit és azonnal jelez minden veszedelmet, mely azokat bármilyen messziről fenyegeti. Ez a kötelessége s ez az éberség hasznos és szükséges tevékenység.

Se nem hasznos, se nem szükséges azonban, ha e tevékenységet úgy végzi, hogy valót-lanságokat állít, tényeket ferdít el s mindent ellenségesen állít be és mindezeket azért cselekszi, hogy a célpontul kiválasztott ellenfelet minél gyűlöletesebbnek s embertelenebbnek fesse meg. Egyenesen káros pedig a saját népre az, ha ezekről az ellenfelekről nem is közöl mást, mint efeléket: ezzel nemcsak az előre vezető úton, hanem a maga háta mögött is akadályokat épít és ezzel szerfelett megnehezíti mindenféle értelmes megoldást. A kérdéseknek pedig mindenütt a világon az a természetesük, hogy követelik a megoldást.

Elég nagy és komoly ellentétek választják el ma még egymástól a német és a francia népet. E két nagy nép sajtójában mégis, az éles és kíméletlen bírálat hangja mellett napról-napra találunk olyan írásokat is, melyek elismeréssel, olykor csodálattal foglalkoznak a másik nép eredményeivel, elért eredményeivel. Nem ringatják közönségüket abban a gyermektelen hitben, hogy a szembenálló fél semmibevehető, megvetésreméltó és hitvány, hanem ellenkezőleg tisztelőtlet ébresztenek benne az ellenféllel szemben s ezzel a tisztelettel sarkantyúzzák a maguk népét hasonló erőfeszítésekre.

Sir Anthon Edenről, a volt angol külügyminiszteréről, kit a abesszíniai angol kudarc sodort ki fiatalon elért magas székéből, minden újságolvasó tudja, hogy kevés makacsabb és elszántabb ellenfele van a hitleri Németországnak s általában a fasiszta államoknak, mint ő. Ez azonban nem akadályozza meg őt abban, hogy ellenfeleinek erényét és eredményeit el ne ismerje. Hónapok óta egyebet sem tesz. Minden beszédében és minden írásában figyelmezteti az angol népet a nemzeti együttérzésnek és fegyelemnek ama nagy fokára, mit a fasiszta államok elérték s azokra az eredményekre, melyek ezekből megszülettek. Ebből ő persze nem azt a tanulást vonja le, hogy immáron legyen minden angol fasiszta, hanem ellenkezőleg azt, hogy az angol közélet vegye át ellenfeleitől, ami náluk jó, itassa át a maga ősi rendszerét.

CORSO MOZGÓ (HEYMAN)

KEK MAZURKA

a legmelódia dúsabb legvidámabb filmsoda Kalmár Imre slágereivel.

MINDEN NAP!

Főszerepben:
EGGERT MÁRTA

ezekkel az erényekkel és tapasztalatokkal, vesse ki magából azokat a hibákat, melyek ezt az általalakulást hátráltatják, mert csak így tud majd a hagyományos angol életrend helytállani a jövő versenyében.

Ebben a módszereben benne van az ellenfél tisztelete, erőinek felismerése és lemerése s ez elég ahhoz, hogy útját állja a kényelmes és fölösleges gyűlölködés közhangulatának.

Eppen ez hiányzik azonban abból a módszerekből, melyekre Runciman lord komoly és tárgyilagos tanácsa céloz.

Ez a módszer egyszerűen nem veszi tudomásul az ellenfelet. Nem tűri, hogy arról a legkisebb elismerés, vagy csak megközelítően tárgyilagos ismertetés napvilágot lásson. Az egyetlen hang, amit erről a kérdéstről engedélyez, a gyűlölködés, a lekicsinylés, a becsmérlés hangja s gondoskodik arról, hogy ez a hangulat a technika eszközeinek segítségével minél szélesebb körben elterjedjen és ahová eljutott, ott minél jobban áthasson mindent és mindenkit. Nem törődik azzal, hogy ez a módszer az ellenfélben hasonló indulatokat nevel nagygyá, törekvéseket sarkantúzó s ezzel erősít. És nem látja meg, hogy a fölény érzésének túlhajtott felnevelésével önmagát gyöngíti és a közhangulatot olyan feladatok s olyan magatartások felé hajszolja, melyek nem állanak a valóságok alapján, az igazi erőket pedig meghaladják. Ami e jelentés megírása óta történt, drámai fordulatokkal igazolta mindezeket.

Runciman lord tehát nem töltötte el tétlenül a megfigyelésre és tanulmányozásra szánt heteket: Kevés ember látta meg eddig olyan tisztán és világosan a bajok forrását, mint éppen ő. Senki nála bátrabban és következetesebben nem vont még le nemzetközi jelentőségű okmányban a tapasztalatok tanulságait: Ne felejtjük el, hogy ő a demokrata Angliának figyelő szeme, nem követel ebben a tanácsban egyebet, mint a demokrata szólásszabadság korlátlanosságának szigorú korlátozását!

Csak az a kár, hogy ezeket a tanácsokat nem osztogatja Londonban is hasonló nyomattal. Aki a világpolitika fordulatait mostanában figyeli, annak meg kell látnia, hogy Londonban is vannak szépszámmal személyek,

pártok és sajtóorgánumok, melyek Anglia ellenfeleivel szemben az állandó féktelen igazítás politikáját űzik és az ördöggel is készek szövetségelni, csak hogy borsot törhessenek ezeknek az orra alá. Ezzel pedig nem kisebb veszedelmek felé sodorják a világot, mint az volt,

Nagy-Németország első birodalmi gyűlése

Az újonnan csatolt szudéta-német területeken november közepén választják meg a birodalmi képviselőket

Berlinből jelentik: November második felében összeül az új, Nagy-Németország első birodalmi gyűlése, amelyen már a szudéta-föld képviselői is részt vesznek. A szudéta-földön előreláthatólag november közepén lesz a képviselőválasztás.

Nincs tárgyalás a francia és német kormány között a gyarmati követelésekről

Párizsból jelentik: A Havas iroda munkatársának illetékes körök kijelentették, hogy semmiféle tárgyalás nem folyik a francia és német kormány között a gyarmati követelésekről. Hozzáteszik, hogy soha, semmiféle tárgyalás során, sem Berchtesgadenben, sem Godesbergben, sem Münchenben, sem François Poncelet Hitlerrel tett látogatása során nem volt szó erről a kérdéstről.

Frank német birodalmi miniszter előadást tartott a jog eszméje fejlődéséről

Budapestről jelentik: Frank dr. német birodalmi igazságügyminiszter pénteken tartotta meg előadását a Pázmány Péter tudományegyetem dísztermében. Az előadáson jelen volt

amit most Münchenben elhárítottak. Miért olyan lehetetlen az, hogy „ezek ellen, ha szükséges, törvényes rendszabályok alkalmaztassanak”, amint azt a Runciman-jelentés olyan világosan és határozottan tanácsolja?...

Most alighanem abba a hibába estünk, mint annak idején az a nagybecskereki újság, mely így kezdte el az egyik vezetőikként: Már több ízben figyelmeztettük Bismarokot...

Hát mi nem figyelmeztettük Runciman lordot, hanem csak illedelmesen és szerényen családi körben elmélkedünk az emberi élet sajtásos jelenségein, melyeket nem értünk meg mindig egészen.

Imrédy miniszterelnök, Mikecz igazságügyminiszter, Teleki kultuszminiszter, Rácz honvédelmi- és Keresztes-Fischer belügyminiszter, Sztranyovszky Sándor, Erdmándorj német és Orlovsky lengyel követ és számosan a magyar társadalmi élet és jogászai körök előkelőjei közül. Dr. Frank előadásának címe: „A jog fejlődése a Harmadik Birodalomban” volt. Előadása elején bocsánatot kért, hogy németül beszél, de magyarul csak néhány szót tud. Ezeket a szavakat azonban annál jobban szívte be véste: „Eljen Magyarország! Eljen Horthy!”

A hallgatóság Frank dr. magyar nyelven mondott szavait lelkesen megtapsolta.

Előadását a német igazságügyminiszter így fejezte be:

— Magyarországon, a jog-kultúra ősi hazájában, bizonyára meg fogják érteni felfogásunkat, hogy a jog eszméje egyike a teremtés legnagyobb misztériumainak. Mindenki, aki igazságtalanságtól szenved és az önkény ellen fölveszi a harcot, a jog eszméjének hajthatatlan hirdetője. A magyarok és németek Istene őrizze és óvja Magyarországot és Németországot abban a küzdelemben, amelyet a jogon és igazságon alapuló béke helyreállításáért folytatnak!

Palombo

Írta: Révay Géza

Ha tudná a jó öreg, hogy tárcát írtam róla, sebtiben lemosná magáról a festéket, féloldalt rángatná koromfekete haját és itt teremne.

Attól pedig Isten őrizzen meg!

Látod, Palombo, ez még az a régi, inaskori ijedtség, amellyel téled ijedezem... még elég jól emlékszem csattogó papucsodra... irtalmatlan nagyot puffant a hátamon, ha nem mozdultam mint a villám, egy szemrángatásodra.

Szegény öreg Palombo! Balkézzeled vágnád hozzám a papucsot, mert a jobbat... keserves emléked ez neked is — a jobbat valahol az Atlanti-óceánon matélte le a hajó egyik otromba vascsigája. Még emlékszem az arcodra, amelyet felszántott a kín és görcsös-árkos mélyre barázdált a fájdalom... még hallom azt az egyhangú, potyogó kopogást... a véred volt, öreg Palombo. Aztán a kormányház olajos padlóján patakka dagadt és belefolyt könnyeim tengerébe.

Hanem a hangodat aztán nem hallotta senki, még én sem, pedig ott álltam melletted és fogtam ájuldozva a karodat, mikor kötözgetett az első tiszt. Egyet sem mukkantál. Csak a fogad csikorgott, de az aztán rettenetesen. A százesztendőss tőkehalat is ronggyá morzsolta volna.

Ilyen legény voltál ezelőtt tízenkét esztendővel Cécia Domenico, nekünk valamennyiünknek szeretett Palomboja.

A baleset után napokig gunnyasztottál kabinodban, se étel, se ital nem kellett, pedig szeretted erősen a vörösbort, én sokszor neked adtam a napi rációmat. Mi volt az neked? Rongyos fél-liter bor! Két csupor boros-teát főztél belőle és

mikor a parányi kabinban uszkálni kezdett a finom illat és az ereszkedő félhomályban mind sűrűbben csillant a szemünk... olyankor meséltél... Óh... csodálatosan szép mesék voltak azok.

Mikor enyhültek kínjaid, elkezdted a pöszmötölést a fedélzeten, persze csak úgy balkézzeled, de még be se értünk Newyorkba és te már mostad a festéket, hogy a hajó, a te hajód tisztán érkezzen a kikötőbe. Hiszen te voltál a hajómeszter az Arizonán!

Akkor lettem én a jobbkezed, amikor te ballal kezdted beletanulni a munkálkodásba.

Ne haragudj, Palombo, ha kezdedbe kerül ez az írás. Nem valószínű, hogy valaha is olvasni fogod, nekem még csak egy tárcám került tengerentúlra, az is magyarul látott újra napvilágot... de történnék néha csodák...

Most sem kérkedni akartam, amikor azt a jobbkezed emlegettem. Sem fájdalmat nem akartam okozni neked. Nem is úgy értettem én azt, hogy úgy tudtam volna dolgozni, mint te! Nem, Palombo, úgyis hiába beszélnék... meg aztán tulsokat ismertek ahhoz, hogy ilyen hetyke módon papírra kérkedjem magam...

És mégis a jobbkezed lettem! Amikor dolgoztál. Láttam, hogyan jár a szemed. Azt figyelted, látja-e valaki, hogy dőcögve megy a munka? Hogy elhúzódik-e valamelyiknek a szája? Hogy merészel-e valaki gunyosat biggyeszteni, amikor dolgozol?

Sietni akartál. Siettetted önmagadat. Megint hallottam fogaidnak vézas csikorgását... valami hallatlan akarást ropogattál és akkor Palombo... akkor...

A héná jobbkezed kinyult valami után... a szemedben lázas sietség csillant — soha téged még senki munkában el nem hagzott... íjesztő rémek, amelyeket sohasem ismertél — és akkor

Palombo — úgy-e akármilyen messzire sodort téled a víz, nem fogod elfelejteni — kinyult az én jobbkezem és fogod helyetted. Markolt, emelt, szorított, húzott és te Palombo!

Elkezdted kacagni, olyan rekedten, olyan háborzongatóan, hogy mindenki kezében megállt a munka.

Lassan vidámodott a nevetés, dőcögősbe csapott, megrázta a válladat, elrángott az arcod is, szétnyílt a száad és villogó fogaid sután lógtak a semmibe.

Ragadt a nevetés, erre is — arra is, egyszerű, együgyű hajózó vízi-emberek vetek körül. Kapóra jött nekik a tréfa-holha, olyan könnyű azt már elefántta fujni... veled nevettek. A félszemű Vicenzo, a velencei, úgy harsogott, hogy a környei kicsordultak. Jozsonnak mindössze hat szál bajusza volt, az ide-oda rángott nevetés közben... jaj, de mulatságos volt azt nézni.

Akkortól kezdve mind többet neveltél. Kettőn három kézzel annyit dolgoztunk, hogy a többiek inukszakadtan igyekeztek utánunk.

Odaát, az Eric-Elevator tövében megjött a hangod is, megint úgy recsegtél jobbra-balra, mint azelőtt. Ugrott is a társaság, hát még az újak, akik akkor jöttek, mikor a régi legénység egy csunya éjszakán otthagya a hajót és elindult a szárazon többet, jobbat keresni, nagyobb falat kenyeret, fehérebbet, mint az addigi volt.

Amerikából visszafelé szedett-vedett slatt-valóid nem ismertek, azt hitték, mindig így járkáltál, így félkézzel.

Csupa nyápic, munkától iszonyodó alak volt, csak a korlátot támogatták és adóztak a tengernek. Meg a gyomruk tájékát simogatták. Hol azért, mert üres volt, hol meg azért, mert kíváncskozott belőle valami. Utáltad is őket erősen. Abban az időben a kettőnk három keze

Az arabok Hitlerhez fordultak a Londonban való közvetítésért

Berlinből jelentik: Az *United Press* jelentése szerint a Berlinben élő arabok klubja pénteken táviratot intézett Hitler német birodalmi vezér-kancellárhoz. A táviratban arra kérték Hitlert, hogy közvetítse a békét a felkelő arabok és az angol kormány között.

Elkeseredett harcok a jeruzsálemi óvárosi Omár-mecset körül

Az arabok rejtett úton kapnak segítséget

Jeruzsálemből jelentik: Az Omár mecset körüli harcokban az angolok már könnyfakasztó bombákat is használnak. Gázbombákkal és gázálarccal felszerelt csapatok megkezdték a Salamon királyról elnevezett földalatti kőbányák utvesztőinek átkutatását. Az a felfedezés, hogy az Omár mecsetben bujkáló arabok ezeken a földalatti utakon át tartják fenn az összeköttetést a külvilággal. Az összekötő utat eddig nem sikerült megtalálni. A labirintusokon előnyomuló rendőrcsapatok lépten-nyomon zsákutcákba jutnak.

Miért járnak sarkantyúval az angol gépesített légvédelmi ütegek tűzérei?

Londonból jelentik: Az állami számvevő-ségi bizottság ülésén Sir Irving Alberty bizottsági tag meglepetéssel kérdezte, miért adnak sarkantyút a gépesített légvédelmi ütegeknek. Sir Herbert Creedy, a hadügyminisztérium képviselője bevallotta, hogy a sarkantyúkra valóban nincs gyakorlati szükség, sőt akadályozzák az ütegek személyzetét, szolgálatuk ellátásában, amelynek során inkább guggolniuk kell, tehát valósággal sarkantyúikon ülnek. Az intézkedésnek a toborzásnál az volt a célja, hogy fokozza az egyenruha vonzóerejét, de ez a várakozás nem teljesült.

tizenkettő helyett dolgozott.

De így, balkézrel is el-eltaláltad egyik-másikat úgy a papucsoddal, hogy morogva tapogatta a vérvörösrre gyulladt fülét az ipse. Ugy kellett neki — igaz-e Palombo?

Huszonhét napig utazott az „Arizona”. Retentó bendőjében hater ezer tonna gabona terpeszkedett. Fényes fekete testén elcsúszott a napsugár, mikor löször nézegette magát benne, valahol Gibraltár környékén. Nagycsőrű sirályok éheskedtek körülöttünk, vakítóbb fehérek, mint a frissen szántott hullám-barázdák.

Még most is magam előtt látlak, Palombo, olyan veszett munkakedv lobogott benned, hogy ahhoz képest a kazánok pokoli tüze gyengécske rózséláng volt csak.

Napoliba mentünk, a te falud szomszédságába, a kikötő majd tele lesz ismerősökkel — itt a Palombo hajója — fogják mondogatni... öt óra körül, mikor a többiek szédelegve dőltek ki a sorból... mi akkor kezdtünk dolgozni. Ugy járt a kezében az ecset, mint a holland rónák zermalmainak kereke. És közben be nem állt volna a szád egy világgért sem.

Hogy majd meglátom én, milyen lesz ez a hajó, ha befutunk Nápolyba. Itt aztán ragyognia kell mindennek, falaknak, sárgaréznek, még a kémény oldalán a füttyölő is azt kell világgá rikantsa, hogy ezen a hajón Palombo a hajómester.

Hát úgy is lett. Palombo balkeze csodákat művelt. Irigykedő hajók között úsztunk be a kikötőbe.

Harmadnapon már ott lapult zsebében a „libretto”, a tengerészkönyvecske. Mehetett haza a falujába.

A százkilónyi fehér festékekkel, amit a hajó falaira mázolt fel, nem tudta az emberek fekete

lelkét fehérre festeni, a tükörfényes fal meg mindent megmutatott, csak éppen szikrányi hála. cseppnyi emberiség nem tükrözött benne.

Tudta ezt Palombo jól, de tudtuk mi is.

Torre del Graco ott van Nápoly mellett, alig órányira. Valami komája jött érte csónakon, abba eregette le rengeteg motyóját. Volt ott mindenféle láda, zsák, papírcsomag, magafaragta kallitka, függőágy meg fonott papucs, olajkabát és südwester... hosszú esztendőik sokszáz összehordott aprósága.

Lekerült a naptár is a falról, meg a Szent Miklós kép, a vaksi tükör, a fenőszij, a szunyogháló... aztán egyszerre csak nem volt már semmi a kabinban.

Ugye öreg Palombo, nagyon elfacsarodott a szíved akkor? Körülnéztél... nagyon furcsán és nagyon gyanúsán csillogott a szemed, aztán hirtelen becsaptad az ajtót magad mögött...

Végigszaladtál a fedélzeten, búcsúztál éltől-attól, még azoktól is, akik megtagadtak... én ott vártalak a kötélhágcsó mellett.

— Mindent elvittél, Palombo? — kérdeztem tőled, mikor le akartál szállni a csónakba — nem hagysz itt semmit?

Kicsit reszketett a szád széle, megsimogattad a kezemet, a fejemet, aztán lekusztlál a hágcson. Onnan kiáltottál fel hozzám a fedélzetre:

— Jobbkezedért a szívemet adnám cserébe! Hallod-e?!

Elindult a csónak, kifelé tartott a kikötőből, balra kanyarodott a nápolyi öbölben, mind kisebb lett... kisebb... már csak szemernyi fekete pontocska a vörös felhőbe burkolt Vesuvio alatt...

Nem tudom, mi lett veled, Palombo, de néha úgy érzem, hogy találtál valakit, aki odanyújtotta jobbkezed, ott is hagyta nálad... és cserébe a szívedet kérte... a hűséges szívedet...

Egész tisztán láthatja
minden Aspirin-tablettán a belevéselt Bayer-keresztet. Nem Aspirin az, amelyről ez a jel hiányzik!

ASPIRIN

VALÓDI CSAK A) Bayer «KERESZTTEL»

Kantonba bevonultak a japánok

Világszerte nagy meglepetés. — A japán-kinai háború az utolsó fordulathoz érkezett

Tokióból jelentik: A japán császári főhadiszállás hivatalos jelentést adott ki, mely szerint a japán tankosztagok pénteken, 13 óra 20 perckor bevonultak Kantonba.

Londonból jelentik: Az itteni politikai és hadászati köröket meglepetésként érte Kanton japán elfoglalásának a híre. Kanton volt a délkinai örökös japánellenes kínai mozgalmaknak a fő székhelye. Világszerte az a felfogás uralkodott, hogy ezen a ponton óriási és szívós katonai erő állanak, melyek a végsőkig védeni fogják Kanton, mert ennek japán részről való elfoglalása kínaiak utolsó külforgalmi vonalának az elzárását jelenti. Most ennek az utolsó vonalnak az elfoglalása megtörtént, s így a középkínai fővárosnak, Hanganak is az eleste már csak napok kérdése. Csankaiseknek nincs más választása, mint a nyugatkinai hegyvidékekre való visszavonulás. Ezzel a japán-kinai háború az utolsó fordulathoz érkezett.

DOHÁNYZIK?

Olvassa el feltétlenül!

Az erős dohányzás következményei

c. értékes munkát.

A tartalomjegyzékből: A dohányzás. A dohány, mint mérge. A heveny nikotinmérgezés. Szédülés, nehéz légzés, szívrohamok. Az idült nikotinmérgezés. A nikotin és vércukor. A gyermek és a dohányzás. A szem. A légzőszervek és a dohányzás. A dohányzás és a rák-kérdés. Az emésztőszervek (gyomor, bél) és a dohányzás. A nő fajfenntartó értéke. Az idegrendszer és a dohányzás. Kéz- és fejremegés. Elmezavar, görcsök, fejfájás, álmatlanság. A dohányzás kozmetikai következményei. Az erős dohányzásról való leszokás vagy ennek mérséklése. Akaratkifejtés. Az erős dohányzás ártalmainak csökkentése stb. Irta dr. Somogyi Béla. Ára 35 lel.

Semmiféle újabb cseh javaslat nem érkezett Budapestre

A prágai tanács még nem tudott határozni az új tárgyalások irányvonalai felől. — Eöbbs a kisantant másik két államának álláspontja felől is tájékozik

Budapestről jelentik: A szombat reggeli magyar sajtó egyöntetűen megállapítja, hogy a péntek déli lapok értesülésével ellentétben: semmiféle újabb cseh javaslat nem érkezett Budapestre. Az időelőtti híradás cseh forrásból származik és nemhogy jegyzék nem érkezett, de még hivatalos közlés em történt a budapesti kormánytól újabb ajánlat tekintetében. Budapesti célzatosnak tartják az ajánlat megérkezéséről szóló hírterjesztéseket, hogy ilyen módon átmeneti megnyugvások keletkezzenek s ebben az enyhült légkörben Prága továbbra is az eddigi halogató politikát, taktikázó magatartást folytathassa.

Prágából jelentik: A csehszlovák kormány pénteken minisztertanácsra tilt össze, hogy — mint a prágai jelentés mondja, — megállapítsa a Magyarországgal megindítandó tárgyalások alapvonalait. A minisztertanács nem tudott határozni, mert a kormány előbb meg akarja ismerni a szomszédállamok, mindenképp előt pedig a kisantant másik két államának álláspontját. Különösen az Erdős Kárpátok kérdésében mutatkoztak nehézségek.

Az angolok vezetőlapja is sürgeti a vitanéki terület azonnali visszaadását

Londonból jelentik: A kormány felhívatalosa, a Times megállapítja, hogy már a nyugati közvélemény is megüődik a prágai kormány halogató és taktikázó magatartása miatt. A lap szükségesnek látja, hogy a cseh kormány azonnal adja át Magyarországnak az 50 százaléknál több magyar lakosú területeket, amibe elvileg már úgy is beleegyezett. A többi vitás kérdésben folytatni lehet az egyezkedési tárgyalásokat, de a vitathatlan területek átadása megkönnyítené a tárgyalási légkört. Megállapítja még az angol nagylap, hogy a csehek

végző esetben készek Kassát is visszaadni. Pozsonyhoz azonban ragaszkodnak. Ruszinszkót illetően a lap tudnivaló, hogy Prága hajlandó visszaadni annak déli részét, a magyarlakta területet. Beregszásszal együtt, de visszautasítja

Beck lengyel külügyminiszter tájékoztató megbeszélését folytatott a szlovák kormány megbízottjával

Lengyelország tiltakozik az olyan híresztelés ellen, hogy németellenes középeurópai blokkot akarna szervezni

Varsóból jelentik: Beck lengyel külügyminiszter pénteken fogadta a szlovák kormány megbízottját, Sidor Károlyt, aki a megbeszélés után visszaindult Pozsonyba. A szlovák kormány megbízott látogatásáról mértékadó helyen azt állítják, hogy utazása tisztán tájékoztató jellegű volt. A szlovák kormány csak az volt a célja, hogy érintkezésbe lépjen a lengyel kormánnyal. Meghatározott kérdésekről nem folyt tárgyalások, de nem is terveztek ilyen tárgyalásokat.

Varsóból jelentik: A Kurjer Poranny című lengyel kormányparti vezetőlap tiltakozik ama fantasztikus megjegyzések ellen, amelyek külföldön láttak napvilágot a lengyel-magyar közös határ kérdésében és Ruszinszknak Magyarországhoz való csatolásával kapcsolatban. Egyesek ebben a cseh, vagy szlovák integritás megsértésének kísérletét látják, mások pedig a Németország ellen irányuló politikai tömb vagy gát megvalósítását. Mindezek a megjegyzések a tájékozatlanság, rosszakarat, vagy intrika következményei. A lengyel közvélemény nem kerül ellenmondásba az igazságosság elvével, amikor teljes egyöntetűséggel a lengyel-magyar közös határt védelmezi. Ez a követelés régi hagyományokon nyugszik, miután Ruszinszko sohasem állt kapcsolatban a csehekkel, vagy csehszlovákokkal, hanem különleges földrajzi terület volt, melynek a nemzetiségi jellege elég gyengén kristályosodott ki. Cseh-

* Idegesség, fejfájás, szédülés, álmatlanság, reggeli rosszullét, levertség, bágyadság, sok esetben hamarosan megszűnnek, ha bélműködésünket felkeléskor éhgyomorra egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvízzel elrendezzük. Kérdezze meg orvosát.

a többi területre vonatkozólag a népszavazási kérelmet is. A Times berlini értesülésre hivatkozva, azt írja, hogy Ribbentrop rábírta a szlovák minisztereket, hogy adják át mindazokat a területeket, amelyekre Magyarország igényt tart. Német hivatalos körök rendkívül óvatosak és nem ellenzik nyíltan a közös magyar-lengyel határt, bár nem kétséges, hogy Németország annak örülne a legjobban, ha Ruszinszko rutén népe megmaradna a cseh állam keretei között s csak magyarlakta területei csatolódna Magyarországhoz.

országához csatolása annakidején tulajdonképpen azért történt, mert az oroszbarát csehek politikai tervei beülelt, hogy Ruszinszko révén folyosót kapjanak Oroszország felé. Meg kell teremteni végre — mondja a lengyel lap — azt az állapotot, mely megfelel az ország igazi érdekeinek, a józan észnek és a földrajzi adottságnak. Ezek azok a tényezők, amelyek megszabják Lengyelország magatartását. Ennek ellenében Lengyelország nem kíván semmiféle blokkban résztvenni és nem is akar ilyet alakítani. A közép-európai rend biztosítása érdekében teljes egészében rendezni kell a ruszin föld lehetetlen helyzetét.

Lengyelország nem járul hozzá a cseh-szlovák-ruszin állam-szövetség létesítéséhez

Varsóból jelentik: A lengyel lapok, — köztük a felhívatalosa Czas is, — megállapítják, hogy Csehszlovákiában három olyan kérdés vár megoldásra, amelyet már tovább halogatni nem lehet. Ezek: a magyarlakta területek visszacsatolása, másik a ruszin föld helyzetének nemzetközi rendezése, a harmadik a szlovák kérdés államjogi szabályozása. Lengyelország egyáltalán nem találja rokonszenvesnek a cseh-szlovák-ruszin államszövetség gondolatát. Biztosíthatjuk a szlovákokat, — írja a lap, — hogy egy ilyen újabb szövetség létesítéséhez Csehország egyetlen szomszédja sem járulna hozzá.

Csehszlovákia felbontotta a szovjettel kötött katonai szerződést

Prágából jelentik: Az United Press jelentése szerint Csehszlovákia felbontotta a szovjettel kötött katonai szerződését. Chvalkovszky cseh külügyminiszter péntek este fogadta Alexandrovszky prágai szovjet-követet és közölte vele, hogy Csehország érdektelennek jelenti ki magát a védelmi szerződés tekintetében.

A belgrádi lengyel követ Stojadinovics jugoszláv miniszterelnököt tájékoztatta a ruthén kérdésben való lengyel álláspontokról

Belgrádból jelentik: Dembicky belgrádi lengyel követ, aki csütörtökön hosszabb megbeszélést folytatott Budapesten Lubjenszky lengyel külügyi kabinetfőnökkel, pénteken délen megjelent Stojadinovics miniszterelnöknel és részletesen tájékoztatta a ruthén kérdésben elfoglalt lengyel álláspontokról. Hivatalos jelen-

tést erről a megbeszélésről nem adtak ki. Beavatott körökben azonban úgy tudják, hogy Jugoszlávia nem tartja magát közvetlenül érdekelt félnek a ruszin kérdésben és így a probléma megoldását átengedi az érdekelt államoknak.

Lippay Lajos dr

A titokzatos Keleten

Sok képpel, díszes kötésben 145 lelt.

E gyönyörű könyvben elvonul és feltáru előtünk Bombay, Colombo, Singapore, a Fülöp-szigeteknek szines világa, Shanghai, Kambodzsa és Sziám. Nagy értéke, hogy az író nem muló képet fest róluk, hanem megvilágítja bennük a régi és új civilizáció lelkét, egész szellemtörténetét, élő embereivel, történelmével, vallásrendszerével, büneivel és erényeivel együtt. Mindent meglát, mindent megítél, minden problémára van válasza s őszinte ott is, ahol fájó igazságokat kell megmondania.

Új könyvek:

- P. Plus S. J.: **Égbölszállott**... Elsőrangú könyv az Oltáriszentségről. Elmélkedésre és lelkiolvasmányra is igen alkalmas. Ara . . . . . 55 lei
- Hajdók János S. J.: **Királyi élet, királyi vér.** Eucharisztia és ifjúság. A könyv szárnyaló stílusban az ifjúság lelkét vonja az Oltáriszentséghez. Ara . . . . . 90 „
- Dr Dér Akos: **Életforrás.** A Jézus Szívetisztelet Alacoque Szent Margit iratai alapján. Tartalmas, kimerítő munka az egész Jézus Szívetiszteletéről, a három nagy kinyilatkoztatásról, ígéretekéről és erényekéről. Ara . . . . . 90 „
- Dr Varga János: **Elfátyolozott Istenarc.** Krisztus jelenlétéről az Oltáriszentségben, a szentmiséről és szentáldozásról tárgyal röviden és meggyőzően. Ara . . . . . 51 „
- Gálos: **Isten magányában.** Értékes, önálló gondolatokban gazdag, gyakorlatias finom stílusú lelkigyakorlatos elmélkedések. Ara . . . . . 58 „
- Magdics: **Krisztus világossága II.** A kiváló író nagyszerű beszéd sorozatának második része, mely a pünkösdtől adventig terjedő időszak vasár- és ünnepnapjaira ad teljesen kidolgozott, remek felépítésű, példákkal átszőtt beszédek. Ara . . . . . 200 lei

Időjárás

A bucsorsti időjárás-kutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Mérsékelt északi, északkeleti szél, változó felhőzet, délután néhány helyen futó eső, sok helyen éjszai talajmenti fagy, a nappali hőmérséklet fokozatosan emelkedik.

Az angol-olasz egyezmény megerősítésének minden részletét előkészítették

Londonból jelentik: A Reuter római értesítése szerint olasz körök úgy tudják, hogy Lord Perth római angol nagykövét és Cianó olasz külügyminiszter egy héttel ezelőtt elintézték az angol-olasz egyezmény megerősítésének minden részletét. A megerősítés november elején, az angol parlament összeülése után várható.

Kétezeröttszáz éves szkita sírmezőt tárnak fel egy magyarországi községben

Több mint két órai vasúti zötyögés után elegáns autó vár reánk a tápiószelvi állomáson, hogy a község határában folyó ásátásokhoz vigyen. Negyedóra alatt már ott is vagyunk. Vendéglátó házigazdáink, Tápiószele két kiváló műkedvelő régésze és birtokosa, Blaskovich György és Blaskovich János fogadnak a hervadtfényű őszi napsütésben.

Különös látvány tárul szemünk elé. Tipikus kis alföldi csőszház udvarán állunk, ahol serényen folyik a munka. Az udvar egyik része már simára van gereblyézve, míg a másik részéből ásók, lapátok, csákányok csattogása hangzik. Oda sietünk. Egész sereg munkás dolgozik. Szerszámaik alatt lágyan omlik a drága, fekete föld és egyre-másra bukkantak elő az ősi szkita edények, harci szerszámok, ékszerek, finom kerámiák, csontvázak, stb. Leszállunk a sírba. Zsugorított helyzetben fekvő csontvázak bontakoznak ki az ásók és lapátok serénykedése alól. Pillanatnyi csend. Megáll a munka...

Az első lelet

— Hogyan jutottak arra a gondolatra, hogy Tápiószele határában szkita sírok, illetve sírmezők vannak?

— Nagyon egyszerűen — hangzik a válasz. — A tápiószentmártoni szkita aranyzarvas napvilágra kerülése óta a Magyar Nemzeti Múzeum kiküldött szakértőjével együtt több ízben kerestük Tápiószentmárton határában az „aranyzarvas” népének temetőjét, anélkül azonban, hogy egyetlen szkita sírt is találtunk volna. Nagy tüzek maradványaira, amelyek a feltételezett halotthamvasztásoknak megfeleltek volna, több helyen bukkantunk méteres érintetlen földréteg alatt, de ezeknek közelében egyetlen urnát sem találtunk.

— És ez az eredménytelenség nem csökkentette kutató kedvüket?

— A legkevésbé sem. A környékbeli földmunkákat továbbra is figyelemmel kísértük, de már azt hittük, hogy a tápiószentmártoni fejedelm: kincset csak szörványos leletnek kell tekintelnünk, mikor a sok hiábavaló érdeklődés után ez év tavaszán Rédei Kálmán tápiószelvi kiscsászda a Szumrák — népiesen Szomorák — nevű dűlőben levő földjéről egy vas dárdát hozott be hozzánk. A dárdát egy töröttfülű bögre és emberi csontok mellett találta fordítás közben. Azonnal a helyszínre mentünk és megkerestettük vele az eldobott bögrét. A bögre igen jellemző — görög jellegű szkita bögre volt, sajnos a füle hiányzott. De ugyanez a kiscsászda néhány nap múlva több jellegzetes szkita edényt, közöttük egy mintaszzerű füles bögrét fordított ki a földjéből, amelyek kétségtelessé tették, hogy szkita sírokról bukkantak.

VIM

MINDENT TISZTÍT
álaposan és
kiméletelesen

aluminiumot is

földmunkák alkalmával ilyen edényeket, sőt ezüst és „sárga” fémtárgyakról is tetek említést, melyeknek természetesen nyomuk vezet.

Eddig: 78 sír

— Mekkora területen folyt a további nyomozás?

— Így, hirtelen meghatározni kicsit nehéz volna. A kiscsászda földjéről tovább indulva, a kutatást kiterjesztettük dr Györgyey Adolf szomszédos birtokrészeire is. Itt a felszínen heverő régi cserepek, szkita bögrék és emberi csontok elárulták, hogy a gözeke a földben szkita sírokat talált. E megállapításaink után a megmentett és őrizetbe vett hiteles leletekből és nyomozásaink eredményéről készített pontos rajzok kíséretében dr Fettesch Nándor címén értesítettük a Magyar Nemzeti Múzeumot, hogy Tápiószele község határában a beküldött vázrajzon megjelölt helyeken egy nagy kiterjedésű szkita sírmező vár feltárásra.

— Mikor és hol kezdték el az ásásokat?

— A sírok feltárását szeptember 5-én kezdtük el dr Fettesch Nándor egyetemi magántanár vezetésével a Rédei Kálmán földjének egy kimagasló részén. Sajnos, az itt sejtett gazdagabb sírt már az ősi időkben feldúlták és kirabolták. Mindössze a sír egyik sarkában lett rovátkolt aranylamez ruhadísz árulta el, hogy a két tízes szarvas-agancs társaságában rendetlenül fekvő hiányos emberi csontváz valaha egy előkelő és valószínűleg nagy vadász szkita vitéz hordozója volt.

De ennél nagyobb eredménnyel jártak az ásások egy közeli kis ház kertjében és annak a szomszédságában, ahová figyelmünket az általunk kinyomozott tízenegy év előtti szkita leletek irányítottak.

— Hány sírt tártak fel eddig?

— A rendszeres ásások során 78 sírt tártunk fel. Ezekben a zsugorított csontvázak és égetett temetkezések váltakozva fordultak elő. Több csontváz fekvéséből megállapítható volt, hogy a halottak erősen feloszott állapotban kerülhettek a földre, mert a réahuzott föld a bőrrel és izmokkal össze nem tartott állkapcsot és egyéb csontokat helyzetükből feltűnően félreemodította.

— Lehet valamit következtetni a csontvázak eme fekvéséből?

— Feltétlenül. Ez az észlelet igazolni látszik az ősi szkita Herodotos által leírt szokását, hogy a halottaikat kocsin sokszor negyven napig is hurcolták, míg végre a távoli és félreeső helyen lévő közös temetőjükben eltemették.

Rengeteg anyag!

A távoli földről őszehordott halottak viszont érthetővé teszik a tápiószelvi szkita sírmező nagy kiterjedését, valamint a szkita temetők ritka voltát. Érdekes, hogy Borsodban a zöldhalompusztai aranyzarvas lelőhelyétől szintén olyan távolságra találtak a Muhi-pusztán egy kisebb szkita temetőt, mint amennyire ez a nagy szkita sírmező a tápiószentmártoni aranyzarvas lelőhelyétől fekszik.

— Milyen muzeális kincseket találtak eddig?

— Az eddig feltárt sírokból jellegzetes szkita dárdák, lándzsák, kések, nyilhegyek, karperecek, különböző gyöngyök, orsógombok, tűk, stb., stb. kerültek elő. Ezenkívül minden várakozást felülmúló mennyiségben találtunk edényeket, a szkita agyagművésznek szebbnél-szebb és változatos-nál-változatosabb formájú darabjait, melyeket hétről-hétre küldünk, illetve küldünk be a Magyar Nemzeti Múzeumba. Az edények között egyébként nemcsak a jellegzetes görög mintájú kisebb-nagyobb fülesbögrék keltik fel az érdeklődést, hanem különböző fazekak és tálak, diszes talpas tálak, talpas poharak, korsók, feltűnő nagy

kerek tálak, szűrők, poharak, gyűzőnagyságtól a hegyespaprika alakúig, stb.

— És milyenek a távolabbi kilátások?

— A lehető legszebbek. A szkita sírmező legjelentősebb része — közepén egy nagy mestereges halommal — dr Györgyey Adolf birtokán fekszik, melynek folytatálagos feltárása még sok meglepetéssel fog szolgálni.

— Ki vezeti jelenleg az ásásokat és ki fedezi a költségeket?

— A munkálatokat a Magyar Nemzeti Múzeum — egyelőre még Györgyey Adolf áldozatkészségéből — Morvay Péter muzeumi gyakorlatnok állandó felügyelete alatt folytatja.

Eddig a beszámoló. Ezek után pedig azt hiszem, nem lesz érdektelen az sem, ha megjegyezzük, hogy a tápiószelvi Blaskovich-kuria valószínűleg a szkita sírmezők felfedezője. Ott csak kiváló régésznek, de nagy műbarátok is. Ott-honok falai között Rákóczi pipájától kezdve, a legnagyobb olasz mesterek képein keresztül a francia forradalmi relikviáig megtalálhatunk mindent, ami értékes és gyönyörű.

Hitler vezér és kancellár ösztöndíjat adott egy szegény székely fiúnak, hogy folytathassa tanulmányait

A Humbolt Sándor csillagász nevét viselő ösztöndíjat kapta meg Monoky József, aki egy elkéseredett pillanatban egyenesen Hitler kancellárhoz folyamodott

Székelyudvarhely. Saját tud. Érdekes esemény foglalkoztatja már napok óta a székely anyaváros lakosságát. Az esemény szereplői közül az egyik a világpolitika egyik irányítója Hitler német birodalmi vezér és kancellár, a másik pedig egyszerű székely fiú: Monoky József. A kis történet méltó arra, hogy feljegyezzük nem csupán azért, mert az újságíró napi kronikáirásának kereteibe tartozik, hanem azért is, mert érdekes fényt vet Hitler birodalmi vezér és kancellár jellemére s mindenre kiterjedő figyelmére is.

Ime a jelentéktelenné tűnő, de lényegében rendkívül meglepő, sőt szinte mesészerű kis történet:

Kezdhethetnénk mindjárt akár így: „Egyszer volt, hol nem volt, volt egyszer egy székely ember...” Ezt az embert történetesen Monoky Árpádnak hívták s szerényen éldegélt családjával a kis székely városban. Monoky Árpádnak két fia és két leánya volt. A fiúk középiskolát végeztek, a lányok most végzik a nagyvárad Orsolyázarda hatodik osztályát. A fiúk közül a nagyobbik: Árpád sikeresen tette le az érettségét, a kisebbik fiúnak Józsefnek azonban nem volt szerencséje. Bár többször állt érettségire a vizsgálat sehogysem sikerült. A törekvő székely fiú a sikertelen vizsgálatok után végül is gondolt egy nagyot és merészet: egyenesen Hitler kancellárhoz fordult, hogy Németországban folytathassa tanulmányait. A középiskolában megtanult már valamennyire németül és ezt a tudását magánaton annyira tökéletesítette, hogy kifogástalan németességgel megírt kérvényt küldhetett a birodalmi vezér kancellárnak. Folyamodványában feltárta súlyos helyzetét s a berlini egyetemre való felvételét kérte. Minderről pedig nem szólt senkinek sem, csak várt türelmesen. Hallgatott a dolgról Monoky József álhatatosan, hiszen minden bizonnyal, kinevették volna, ha tervéről, akár egy árva szót szó, hiszen Hitler kancellár sokkal fontosabb dolgok foglalkoztatják. Német csapatok vonulnak előre meghatározott periódusokban a szudéta-német területekre, ez most minden német legfontosabb gondja. De, ha emellett jut is ideje a kancellárnak törődni más egyebekkel akkor is van ezer elsőbrendű gondja, mint egy székely fiú kérése, a távoli Székelyudvarhelyről...

Ezt gondolták, ezt mondták volna minden bizonnyal a derék székelyek, Monoky József azonban elhatározta, hogy ha már Hitler kancellárhoz fordult egyedül tőle várja a feleletet.

És nem várta hiába.

Két héttel ezelőtt indult útnak a székely fiú kérvénye és alig 14 nap múlva meg is jött rá a válasz a bucaresti német konzulátushoz. Az örömet keltő válasz értelmében Hitler, mint birodalmi vezér és kancellár rendelkezése következtében Monoky József székely fiú a

Humbolt Sándor csillagász nevét viselő, havi 110 márkás ösztöndíjat kapta meg, hogy tanulmányait a berlini egyetemen tovább folytathassa.

Monoky Józsefnek természetesen előbb külföldi vizsgát kell tennie, irodalom, történelem földrajz és alkotmánytanból.

Képzeltető, hogy milyen örömet keltett a

Franciaország trónkövetelője titokban visszatért száműzetéséből hazája földjére

A müncheni egyezményt bírálva, a németek ellen nyilatkozatot adott le az újságíróknak. — Aztán repülőgépen távozva, ismét eltűnt az országból

Párizsból jelentik: Párizs grófja, Guize herceg, a száműzött Bourbon-ház trónkövetelő tagja, pénteken fogadta a sajtó képviselőit és politikai nyilatkozatot tett. A köztársasági törvény tudvalevően tiltja, hogy Párizs grófja francia területre lépjen. Ezért az újságírókat úgy értesítették, hogy a gróf felesége fog nyilatkozatot tenni. Pénteken reggel az újságírókat erősen lefűggyönyözött gépkocsikon vitték egy kis francia faluba és rendkívül széleskörű elővigyázatossági intézkedéseket tettek, hogy a találkozás helye titokban maradjon. Párizs grófja repülőgépen, titokban érkezett Franciaországba és egy egyszerű udvarházban fogadta az újságírókat. Mentegetőzött előttük, hogy nem felesége, hanem ő maga jelent meg a találkozón.

— Bizonyos vagyok benne, — folytatta — hogy semmit sem fognak mondani franciaországi tartózkodásomról, amíg vissza nem térnek szerkesztőségi szobáikba. A magam részéről már délután három óra előtt visszatérek száműzetésem helyére. Ezután erős hangon olvasta fel politikai nyilatkozatát.

— A rendes úton is elküldhettem volna nyilatkozatomat, — mondta, — de ilyen kivételes út választását tartottam megfelelőnek. Kérem, értsék meg ennek a gesztusnak fontosságát és azt, hogy miért akartam én magam felolvasni nyilatkozatomat hazám földjén. Azért tettem ezt, hogy közvetlenebb és hatalmasabb hatása legyen az összes franciákra. Ugy érzem, kötelességem, hogy hangomat az egész ország meghallja. A legforróbban kérek minden franciát, hogy hallgassa meg ezt a figyelmeltetést, aminek elmondására semmiféle érdek sem vezet.

A nyilatkozat ezután hangoztatja, hogy a

* Székrekedésekben szenvedő bágyadt, levert, dolgozni képtelen egyénknél a bélmozgást reggel éhgyomorral egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvíz csakhamar megélénkíti, az emésztőcsatornában összegyűlt salakot kiüríti, a vérkeringést szabaddá teszi s a gondolkodó, es munkaképességet emeli. Kérdezze meg orvosát.

— szinte vakmerő — kérelem teljesítése nemcsak a székely fiú családjában, de szélesebb körökben is. Örömet keltett a kérés kegyes teljesítése nem csak azért, mert egy hecsületes törekvő fiú boldogulását jelenti, de azért is, mert jóleső tudat, hogy ilyen apró dolgokra is kiterjed a figyelmé és gondoskodása annak az embernek, aki a világ nagy gondjait tartja számon s aki egy közel nyolevan milliós nép sorsát intézi.

A boldog ifjú egyébként már Berlinben van és ott minden bizonnyal beváltja majd a hozzá fűzött reményeket, újabb hírtató tanulmányait adva a magyar tehetségnek, a magyar leleményességnek és élniakarásnak!

müncheni diktátum Franciaországnak olyan megaláztatása, amilyenre nincs példa a történelemben.

— Mégis hihelenthetem — mondotta, — hogy a kormánynak nem volt más választása. Anyagi helyzetünkben az ellenállás megkísérlése éppen olyan bűnös lett volna, mint maga a háború. Nem akarom ennek az elesettségek okait keresni. Németország megnyitotta útjait Kelet felé a Fekete tenger, a búza és a petróleum felé. Az orosz szövetség anélkül, hogy hasznát vettük volna, használhatatlanná vált. A pángermánizmus legmerészebb álmait máris túlon túl beteljesedtek. Az volt rólunk a vélemény, hogy tisztelben tartjuk aláírásunkat, annak szellemét még jobban, mint betűjét. Egy hónap alatt elvesztettük ezt a névet.

A nyilatkozat ezután hangoztatja, hogy a német terjeszkedés elleni súlyos ellenállás újja kell szervezni Franciaország erőit és úgy véli, hogy csak a monarchia képes biztosítani a szükséges folytonosságot.

Végül Párizs grófja a következőket mondotta:

— Csak Franciaország ügyét védem és csak hazámra gondolok. Ha, amit nem tartok valószínűnek, ma olyan csoport támadna, amely visszaadná az országnak becsületet bizonyságát, fejlődését és igazságát, anélkül, hogy a szabadságokat a parancsuraimi gondolatok nevében megszüntetné, ennek a csoportnak igazi érdemei lennének a haza szeméontjából. Szívem és lelkiismeretem parancsolta, hogy megtegyem ezt a felhívást és az összes franciáknak kötelességük megmenteni Franciaországot.

Guize herceg ezután repülőgépen eltávozott. A romantikus találkozó és a nyilatkozat nagy feltűnést keltett.

HOTEL SZABÓ

BUDAPEST, IV. EGYETEM-UTCA 7.

Hotel Szabó a belváros középpontjában fekszik.
Szép, tiszta, világos szobák, minden modern kényelemmel.
(Központi fűtés, hideg- meleg folyóvíz, telefon, stb.)
Polgári szálló — polgári árak!

A nagyvárad Katolikus Legényegylet szüreti mulatsága. A nagyvárad Katolikus Legényegylet október 23-án, vasárnap este 9 órai kezdettel műsoros szüreti táncmulatságot rendez. Elvezetés, szórakoztató műsor lepi meg a vendégeket. A szüreti mulatság jóhangulatát rendkívül olosó és jóízű ételekkel és italokkal biztosítja a rendezőség. Egyesületünk fiatalosságát, pártoló tagjait és hozzátartozó családokat szeretettel elvárja az új vezetőség

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Nagyvárad, II. Károly király-út 5. sz.

ELŐFIZETÉSI ARAK: Belföldön: Egész évre 900. félévre 450
negyedévre 225, egy óra 75 lei.
Magyarországon: Egész évre 50 P. félévre 25 P. negyedévre 15 P.
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepeken 24 fillér.
Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037
Telefon: 12-27.

Kolozsvári szerkesztő: **dr. Sulyok István.**

Kéziratokat nem örzünk meg és nem adunk vissza.

UJ PÁPAI KAMARÁSOK. Temesvár. Saját tud. XI. Pius pápa Pacha Ágoston dr. megyéspüspök előterjesztésére a temesvári egyházmegyei papság három kiváló, érdemes tagját kiütötte. A Szentatya Lengyel István magyarpécskai esperesplébánost, Kienitz Géza dr. ujaradi plébánost, szentszéki tanácsost és Havlik Vencel vingai plébánost pápai titkos kamarásokká nevezte ki.

Nagyvárad városi üzemének új szabályrendeletei. Nagyvárad városi üzemének új szabályrendelete elkészült s arra vonatkozóan a Ház-
tulajdonosok Szövetsége már meg is tette a szükséges észrevételeket. A Ház-
tulajdonos Szövetség és a városi üzemek közötti viszonyt a viz- és csatornaüzemek köztisztasági üzembe való kapcsolása helyes, ezzel szemben azonban célszerű volna az üzemek vezetésébe bevonnani egyes polgárokat. Javasolta a Ház-
tulajdonosok Szövetsége azt is, hogy korlátozzák az üzemek vezetőinek hatáskörét, ezenkívül módosításokat terjesztett elő az üzemek jövedelmének felosztására vonatkozóan.

FELFÜGGESZTETTE JOGTANÁCSOSI ÁLLÁSÁT DR. DANDEÁT A NEMZETI BANK KORMÁNYZÓSÁGA. Marosvásárhely. Saját tud. Jelentettük annakidején, hogy a vizsgálóbíró dr. Dandea Emil volt marosvásárhelyi polgármester, dr. Pantea Simion felfüggesztett városi vezérbíró és Urzica Dumitru, jelenleg felfüggesztett városi főszámvevő ellen vádiratot adott ki hivatalos hatalommal való visszaélés, hivatali sikkasztás büntette és közvagyon hűllen kezelése címén. A vizsgálóbíró Dandea vagyonára négy millió lei erejéig büntügyi vagyonzáratot is rendelt el. A vádirat következményeként most a Nemzeti Bank kormányzósága dr. Dandea Emilt felfüggesztette a banknál viselt jogtanácsosi állásától.

* **Erdőgazdasági teendőknél jártas, jó bizonyítványokkal rendelkező fiatal ember erdőri állást nyerhet.** Érdeklődő címét, eddigi körülményeinek leírásával a kiadóba küldje.

Átkísérték az ügyészségre a gázoló déval gépkocsivezetőt. Nagyvárad. Saját tud. Jelentettük, hogy özvegy Karácsonyi Jánosné, aki a Cuza Voda-utca 83. szám alatt lakott, a 134. jelzésű dési gépkocsi halálra gázolta. A gázoló gépkocsi vezetőjét Andorca Árpádot átkísérték az ügyészségre. A halálragasztott özvegy Karácsonyi Jánosné holttestét pedig felboncolják.

Temesvár — „erdőváros“. Saját tud. A város vezetősége öt éves tervet dolgozott ki a város területén létesítendő kisebb erdők ültetésére. A terv szerint öt év alatt a város területén százhatvan ezer fát ültetnek el. Terv szerint a különböző egészségügyi intézmények, valamint sporttelepek, erdők közé kerülnek, hogy azokat a portól mentesítsék. A fák telepítését már a jövő héten megkezdik.

Háromszázezer leles tűzkár Szatmármegyében. Szatmár. Saját tud. Batiz község határában hatalmas tűzvész pusztított. Ismeretlen tettesek felgyújtották Pop György földbirtokos lóherasztagát. A gyorsan terjedő lángok húsz vagon lóherét emésztettek meg. A tűzet a mezőőr idejében észrevette. A lakosság egy része a földbirtokos vezetésével a községtől három és fél kilométer távolságban égő asztagokhoz vonult, azonban a nagymennyiségű takarmány pusztulását nem sikerült megakadályozniok. A földbirtokos kára 320 ezer lei, amely biztosítás útján csak részben térül meg.

Küldöttség kérte Marta dr. királyi helytartótól a temesvári Magyar Ház újból való megnyitását. Temesvár. Saját tud. Pénteken délelőtt Kakuk János dr. elnök vezetésével megjelent Marta Alexandru dr. királyi helytartónál a Magyar Ház R-T. küldöttsége, a magyar kulturális egyesületek képviselével egyetemben. A küldöttség tagjai Kun Ferenc dr., a Magyar Ház ügyésze, Szappanos Gyula vezetőségi tag, Uhlyarik Béla dr., ügyvezető házigazdánk, majd dr. Kakuk Jánosné, Szappanos Gyuláné, dr. Kun Ferencné a Magyar Nőegylet képviselőiben és Krauzer Margit a Magyar Leányegylet részéről. Kakuk János dr., aki egyúttal a Magyar Dalárda elnöke is, kérte oldják fel a Magyar Ház bezárását, mivel egyrészt a kulturális egyesületek, amelyeknek egyesületi helyisége az épületben van, a mai helyzetben működésükben meg vannak bénítva, másrészt pedig a Magyar Ház R-T. miután bérleti jövedelmei nincsenek nem lesz képes az államkincstárral szemben adókötelezettségének megfelelni. A küldöttség rámutatott arra, hogy az épületben van a Magyar Dalárda, Magyar Nőegylet és Magyar Leányegylet helyisége is, s ezek most szintén be vannak zárva. A királyi helytartó nagy jóakarattal hallgatta meg a küldöttség kérelmét és megígérte, hogy tanul-

Gyomor- és bél-
betegségek ellen

GASTRO D.

• kapható minden gyógy-
szertárban és drogériában

Felmentett városi főtisztviselő. Temesvár. Saját tud. Az itteni törvényszék most tárgyalta Krámer Ferenc városi tisztviselő bűnügyét, aki ellen a város másfélmillió lei elkezétele miatt tett feljelentést. Krámer a tárgyaláson igazolta, hogy a kérdéses pénzt a városi tevénybe fektette, hogy azt jövedelmezőbbé tegye. A város-
vezetés azonban, még mielőtt a befektetés kamatozhatott volna, beszünetítette az üzem működését. A bíróság Krámeret ezután felmentette a vád alól és egyszersmind a város másfélmillió kártérítési igényét is elutasította.

DEVIZACSEMPESZ BANDÁT TARTÓZTATTAK LE A ROMÁN-LENGYEL HATÁRON. Varsóból jelentik: Snyatyn lengyel-román határállomáson pénteken a vonaton letartóztatták egy csempészbandát, mely Lengyelországból Romániába selymet, ellenkező irányban pedig devizát csempésztett. A messzeágazó csempészbanda tagjai az étkezőkocsiban és há-
lókocsikban külön szekrénykéket építettek be és ezekben helyezték el az árut. A Romániából kicsempésztett devizák összegét több millió leire becsülik.

Zürichi nyitás. Párizs 11.73, London 20.96 háromnegyed, Newyork 440.62, Brüsszel 74.50, Milánó 23.17 fél, Amszterdam 239.42 fél, Berlin 176.35, Prága 15.12 fél, Varsó 82.75, Belgrád 10, București 325.

Trafik-razziát rendeztek a kolozsvári vendéglőkben. Kolozsvár. Saját tud. A Monopol emberei tegnap sorra járták az összes kolozsvári vendéglőket és kávéházakat és elkobozták a vendégek kiszolgálására szánt cigaretták és szivar készleteket, egyben pedig kihágási jegyzőkönyvet vettek fel, amelynek alapján valamennyiüket megbírságolják az engedély nélkül árusított dohány-
neműek miatt. A vendéglősök és kávéosok arra hivatkoztak, hogy dohányárú készletüket kizárólag vendégeik kiszolgálására tartották raktáron és annak eladásából nem húztak külön jövedelmet. A készletet a tőzsdéből vásárolták és így ténykedésükkel nem játszották ki a Monopol szerveket sem azoknak bevételét. Ennek ellenére azonban a kihágási jegyzőkönyveket mégis felvették és az érdekeltek most érdeklődéssel várják a további fejleményeket.

A kolozsvári kongreganisták ez évben is rendeznek jótékonycélu karácsonyi bazárt, amelyen legszébb kézimunkáik kerülnek eladásra. Lapunk útján is kéri mindazokat, akiknek eladásra szánt, művészi kézimunkáik vannak, hogy ha a kiállításához csatlakozni óhajtanak, részvételüket legkésőbb október hó 31-ig jelentésük be a Katolikus Nőszövetség irodájában, Kolozsvár, Str. G. Duca 7. szám alatt. Hivatalos órák hétköznap délelőtt 9-11-ig. A bazár december 11., 12. és 13. napjain tart nyitva, a jelentkezőket a részletkérdésekről idejében értesíti majd a rendezőség.

Kifosztottak egy szatmári üzletet. Saját tud. Péntekre virradó éjszaka ismeretlen tettesek álkulcs segítségével behatoltak Weisz Juliska Stefan cel Mare utcai kalapüzletébe, amelyet teljesen kifosztottak. A modern szerszámokkal dolgozó betörők felfestették a pénztárfiókot, ahonnan 25 dollárt, 700 leit, valamint 18 ezer lei értékű váltót vittek magukkal. A rendőrség a betöréssel kapcsolatban őrizatbe vette Sustyák Péter szatmári lakost, akit a betöréssel gyanúsítanak.

MEGNYILT

BAZILLI-DEAK
elektrotechnikai üzlete

Nagyvárad, Dr. Lázár Aurel-u. 1
„PARK SZALLÓ“ EPULETE

„SUPER-LUMEN“ izzólámpák
nagyban és kicsinyben

Szén, kokszbrikett, faszén.
Csillárok, elektromos házi készülékek.
„DELCO LIGHT“ házi villanycentrálék
GANZ motorok. Ervil készülékek
»BOHN« cserépkályhák

TELEFON: 35-36.

mányozni fogja az ügyet. Kikéri az illetékes hatóságok jelentéseit is, ezután pedig érdemben fog dönteni.

Halálosan megsebesített egy kislányt az eltört tűkör. Szatmár. Saját tud. Különös szerencsétlenség történt tegnap a szatmári kereskedelmi gimnázium udvarán Darlea László, a gimnázium szolgálója, most költözött be az intézetben levő lakásába. Hatéves Mária nevű gyermeke a butorszállító szekér elé szaladt, amelyre az egyik munkás felvette. Amikor az udvarra értek, a munkás egyik kezében a kislányt a másikban egy nagy falitűkröt tartva, le akart szállni a szekérről. A hágsón azonban megcsúszott és a földre esett. A kislányt magával sodorta. A gyermek a tűkör alá került, amely darabokra tört és a gyermeket súlyosan megsebesítette. Kórházba szállították, ahol a sok vérvesztés következtében a halállal vívdik.

Kalandvagytól hajtva álarcban, revolverrel kifosztották egy kereskedelmi cég kocsiját az országúton. Temesvár. Saját tud. Még júliusban történt, hogy a nagyszentmiklósi „Coloniale“ cég kocsiját éjnek idején az országúton álarcos rablók támadták meg. A támadás Nagyteremia és Nyerő község között történt. Szabó János a cég kocsisa árut szállított több községbe és az inkasszált pénzt, mintegy negyven ezer leit egy bádogdobozban őrizte. A két álarcos váratlanul bukkant fel. Egyikük revolverét szegezte a kocsis mellé és követelte tőle, hogy adja át a nála lévő pénzt. Kisebb ellenállás után ez meg is történt, mire a rablók eltűntek. A csendőrség hamarosan kinyomozta a tetteseket Birk Ádám és Grünfeld János nagyteremiai legények személyében. Közülük az előbbi jómódú családból való, az utóbbi pedig lakatos. Megtalálták náluk a rablott pénzt, a fekete álarcokkal, a revolverrel és a kocsis tulajdonát képező bádogdobozzal együtt. A két fiatal legény most került a törvényszék elé. Mindketten töredelmes vallomást tettek és azt hozták fel mentésükre, hogy nem elvetemültségből és tulajdonképpen nem is a rablásért, hanem kalandvagyból követték el tetteiket, amit soha, semmi körülmények között nem ismételnének meg. A törvényszék ezek alapján figyelembe vette az enyhítő körülményeket és Birke Ádámot hat, Grünfeldet négy hónapra ítélte.

IDŐK SODRÁBAN

A cseh politika útja

Irta: Rády Elemér

Amikor Benes Eduárd mintegy három nappal ezelőtt lemondott a köztársasági elnöki tisztségéről, búcsúbeszédében célzott arra, hogy személye politikai beállítottságánál fogva akadály lenne a köztársaság új politikai elgondolásának alapján történő újjáépítésében s ezért szükségesnek tartja félreállni. Ez a beszéd csak megerősítette — már akkor — azt a hitünket, hogy az új viszonyok közé került Csehországnak egész hűszerszandós politikai rendszerét revideálni kell és sürgősen olyan új barát-ságokat kell keresnie, amelyek garanciát nyújtanak számára, hogy a megmaradt földterületen a cseh nép biztonságban élheti önálló állami életét. Az azóta eltelt események igazolják, hogy Csehország az utolsó három hét alatt olyan strukturális és világnézeti változásokon ment keresztül, amely nem csak közép-európai helyzetét, hanem világpolitikai jelentőségét is megváltoztatta.

Csehországnak a múltban nagyhatalom-szövetségesei egész különös szerepet szántak. A közép-európai életterben Csehországnak lett volna a hivatása a német expanzió megakadályozása és a francia politika érdekeinek a képviselése. Húsz évvel ezelőtt a békeszerződések megalkotásakor úgy gondolkodtak, hogy két puffer állam beiktatásával meg lehet majd akadályozni a német népi erők egyesítését. Egyes fantáziadús térképészek odáig mentek, hogy a német népi államot szinte törölték Európa térképéről s abban a hitben ringatták magukat, hogy a térképrajzoló-asztal mellől valami zsonglőri fogással népeket is meg lehet semmisíteni. Ilyen fantázia szörnyszülött volt az a térkép, amit Hanus Kufner cseh katonapolitikus terjesztett Párizsban a nagyhatalmak elé. Ezen a térképen egy hatalmas cseh birodalom mellett a németiséget egy indiai rezervációhoz hasonló kis országba zárták össze s még az országot is Német rezervációnak nevezték el; ugyanakkor pedig egy egész csomó valószínűtlen európai „Középpálmák” egy külön Felsőrajna-állam, Alsó-Elba-állam, Felső-Elba-állam és még néhány hasonló lehetetlen tákolmány. Szerencsére ezek a szörnyszülöttek csak a térképen, a türelmes papíron keltek életre és ott is fejezték be életüket.

Ausztria és Csehszlovákia azonban mégis azzal a céllal nyerték meg szövetségeseik támogatását, hogy a német terjeszkedés útjába álljanak. A különböző nemzetközi kölcsönök is ennek a „misszióknak” a jegyében vándoroltak a két állam kasszájába. A nagyhatalmak azonban valamivel nem számoltak: azzal, hogy nem csak realpolitika és a külső erők matematikai értékelése a döntő, hanem azok a transzcendentális erők is, amelyek a népek lelkében élnek s előbb vagy utóbb feltörnek. Németország hat esztendő óta ezeknek az erőknek a dinamikus hatása alatt ujjászületett s a nagyhatalmak alkotása az első csapást akkor kapta meg, amikor az új Németország magához szivta Ausztriát. A másik csapás Csehszlovákia felmorzsolása volt, amikor a hat nemzetségből összetákolott állam szinte az első nyomásra összeomlott.

Mi lesz a megnyírbált, stratégiai jelentőségét teljesen elvesztett Csehszlovákia jövő sorsa? Ez a kérdés foglalkoztatja most Közép-Európa népeit. Nem kétséges, hogy Csehország Franciaország számára elvesztette jelentőségét. Egy ország, amelynek határai minden irányban nyitottak s amelyet három oldalról körül ölel a német birodalom, távolabbi országok részére nem sokat jelent. Csehszlovákia azonban a szovjet európai előrenyújtott csápjá is volt. Ez a szerepe azonban csak addig volt

fontos, amíg a szovjet mint szövetséges egyes nagyhatalmak szemében értéket jelentett. Az utolsó hetek eseményei azonban azt eredményezték, hogy a szovjetszövetséget mindenütt sürgősen revízió alá vették és fokozatosan kezdik leépíteni. A szovjet Európában megbukott és Litvinov mester szedheti a sátorfáját. Legfeljebb Genfben mondhat még néhány édes-kés beszédet fajrokonai enyhe vizsgálására, de azontúl szerepe le is jár. Az európai politikában nagy átcsoportosítás történik s bizonyos fokig igaz van annak a kissé cinikus megjegyzésnek, hogy amikor Chamberlain és Daladier is hitleri politikát folytat, Csehország számára sem marad más hátra, mint felajánlani szolgálatait a német vezérnek.

Csehszlovákia külpolitikai irányváltásának első lépése a szovjetbarátság teljes likvidálása volt, ami együtt járt a kommunista-párt feloszlásával is. Előbb Szlovákiában szüntették meg Dimitrov elvtárs szervezeteit, majd a történelmi országokban is sor került a feloszlásra. A másik lépés a francia orientáció helyett a Németország felé való közeledés volt. Ennek a közeledésnek konkrét megnyilatkozása Chvalkovszky cseh külügyminiszter berlini látogatása és Hitler kancellárnál tett látogatása volt. A német távirati iroda jelentése néhány órával később már bejelentette, hogy a cseh külügyminiszter a Vezérnek bejelentette: *Csehország németbarát politikát kíván folytatni és a vezér és kancellár ezt a bejelentést megelégedéssel tudomásul vette.*

Ezzel a látogatással tehát Csehország életében megkezdődött az új periódus: Csehszlovákia Németország érdekeit fogja szolgálni. Kétségtelen, hogy Csehországot a körülmények készítették erre a revízióra. Ma Csehország nem is folytathat más politikát, mint amit Berlinből diktálnak neki, hiszen bármilyen renitens magatartással életét veszélyeztetné. Csehország Németország kezében van és ezt a mütétet végre kellett hajtania, bármilyen nehéz és fájdalmas is volt.

Mégis, bámulatos szívósságra és alkalmazkodó képességre vall, hogy ez a Csehszlovákia

SZÜRET

A hegy tele van lángocsékkal,
Lányszeknyák világitanak,
Pirosodnak a tőkék között,
Messziről tűznek látszanak,
Nagy munka van a hegyoldalon,
Dolog koronája: szüret,
Világúrt nőiával föllik meg
Mire leszáll a szürkület...

A szőlőnek most van halála,
Szézezer kis bicsak arát,
Prés csikorog és a kármentőbe
Piros sugárban must szalad,
Darazsak szive dorombol és
Csókot szór az őszi sugár,
Présház előtt a bogrács körül
Láng virágozik, a füstje száll...

Elyás rotyog a bogrács mélyén.
Kopasz fáról varju lesi,
Terhelt pultnyos menetel és
Bá-báját füttyszóra veszi.
Olyan a hegy most, mint az álom.
Folyik a nótás, szép szüret,
Csillagok korán elbujnak,
Lágy köd álcázza testüket...

SERTŐ KALMAN

Bosch

SPECIÁLIS FÉNYSZORÓVAL

biztosan és gyorsan szalad autója éjjel,
a legkényesebb országúton is és tödő,
esős, vagy hófúvásos időben is.

BOSCH speciális fényszoró

erős, de nem vakító, oldalfényt is ad és
kifogástalan formája minden kocsi vonalához
nagyszerűen illik.

LEONIDA & Co. Bucuresti és fiókjai

Kapható az ország összes szaküzleteiben.

amely jóformán néhány nappal ezelőtt meg új-ságban, röplapokban és falragaszokon hirdette a szovjet-szövetséget, amely néhány héttel ezelőtt még a cseh-szovjet barátságot ünnepelte, most egyszerre szinte átmenet nélkül odaállt a legnagyobb ellenfél mellé és ezt a szinte már színviteleknak nevezhető mütétet jajszó nélkül hajítja végre. Kicsit sok is már talán az alkalmazkodó képességéből s aki nem ismeri a történelmet, alig is érti meg ezt a már ijesztő rugalmasságot.

Mert mi volt a cseh nép szerepe a múltban? Lázadások, felkelések a hatalom ellen és azután szolgálai kiszolgálása a leveretés után ugyanannak a hatalomnak. Ott van például a fehérhegyi csata nagy tanulsága. Amikor leverték őket s Habsburgok ismét fölöttük állottak, megrázták magukat és szinte szóról-szóra úgy, mint most a müncheni ítélet után, felajánlották szolgálataikat. Ők lettek a Habsburgi gondolat leghangosabb hirdetői és leg-szorgalmasabb és legkegyetlenebb végrehajtói. Hatvanhét után ugyanez a magyarság a lázongó és nyugtalan rossz fiú volt, ők megszállották a monarchia egész adminisztrációját. Bámulatos számuk van arra, hogyan és mikor kell az erősebb mellé állani és ez a csodálatos, bár nem éppen tiszteletreméltó ösztön vezeti most is a cseh politikusokat, amikor a müncheni végzés után, prüszkölve és sápirozva bár, de tisztelettel kopogtatnak a berlini kapukon.

Talán a legérdekesebb ebben a szerep-változtatásban, hogy nem csak egyszerű külpo-litikai irányváltást jelent, hanem egyúttal az egész belső élet átépítését is. Ország-világ előtt közismert dolog volt, hogy Csehország egész belső struktúrája a baloldali világnézet pilléreire nyugodott s a lelkeket teljesen átítat-ták a bolsevizmusnak egy európaibb, de egy csöppet sem veszélytelenebb formájával. Most, hogy a szovjetbarátság csődöt mondott és a hivatalos cseh külpolitika nem Moszkva, hanem Berlin és Róma felé hajbókol, szinte átmenet nélkül látnak hozzá a régi szellem lebontásához és a fasizmusok felé való belső orientáló-dáshoz is. Már látható, hogy a liberális és marxista jelszavak helyett hogy tolnak előre a hitlerista és fasizta frázisok és a vörösörségek tagjai nagy hírtelenséggel hogy öltik magukra a hitlerizmus belső formaruháját. Hitleristák-bak lesznek a legárjább németnél s úgy fog-ják kiszolgálni a berlini urakat, mint ahogyan évszázadokon keresztül csak ők tudták szol-gálni Bécsot s két évtizeden át engedelmessé-tek Párizsban.

Csehországot a helyzet, a stratégiai és gaz-dasági viszonyok, az új közép-európai átrende-ződés Németország felé sodorta. Nem volt más út, szolgáltniok kell a berlini megrendelőket, ha tetszik, ha nem. Csehország számára nincs más út s eddig rendben is lenne. Ha eddig Csehország a szovjet nyugatra nyújtott csápjá volt, most Németország kelet felé nyuló átjá-rója lehet. A félelmetes csak az, hogy ezt a

szerepésért Prágában olyan könnyen, olyan egyik napról a másikra meg tudják csinálni és még fogcsikorgatást is alig hallottunk. Szinte huszonnégy óra alatt megszűntek az antihitlerista frázisok és helyükbe a „szomszédokkal való békés megegyezés” igen helyes, de húsz évvel elkészt jelszava lépett. S hogy a formáknak is eleget tegyenek és az indulatukat valamiképpen mégis le lehessen vezetni, haragjukat a régi szövetségessel, Párizssal szemben élük ki, mondván, hogy cserben hagyta őket. Így azután az új német orientáció mint a nemes bosszú erénnyé magasztosul — otthon. Mert hát a külföld azért mégis bizonyos évszázadok óta beidegzett erkölcsi elvek alapján, kissé túl gyorsnak és túl mohónak tartja ezt a Berlin felé való kapaszkodást. Valljuk be, hogy Berlinben is így látják, ha ki is használják...

A müncheni határozat folytán az európai politika megváltozott. A nagyhatalmak között új átrétegződés van és új megegyezések születnek. Lehet, hogy a cseh kelevény felfakadásával indult meg egy tisztulási folyamat, amely az európai egyensúlyt biztosabb alapokra helyezi. Mindezt a történelem dönti majd el. Egy azonban már is bizonyos: Csehország Németország vazallusa lett s ha a német szuverénitás az ujonnan megvont cseh határoknál meg is szűnik, a német befolyás Csehország legkeletibb csücskéig nyúlik ki. Nem kell sokáig várunk, amíg a szovjet repülők egykori állomásain majd azt fogják erősíteni az egykori cseh agitátorok, hogy a népek egyetlen igazi életformája a faji alapon felépülő nemzeti közösség. Es fogják ezt hirdetni olyan hévvel, hogy a Rajna mellől, vagy akár Nürnbergből is ide jöhetnek majd Hitlerizmust tanulni. Mert a történelemben különös változások lehetségesek és a cseh történelem sok ilyen érdekes és tanulságos változásról számolhat be... De talán ezek a gyakori változások is tanulságot rejtenek magukban azok számára, akik az új cseh politikára építeni akarnak.

KERESZTREJTVEÉNY

43. (334.) szám.

1		2	3	4	5		6		7		8	9	10	11		12
		13					14	15			16					
17	18		19			20			21						22	
23		24		25			26		27					28		
29			30		31							32				
33				34		35						36				
					37		38		39			40				
41	42		43			44				45					46	
		47														
48			49							50					51	52
				53			54		55		56			57		
58	59					60				61		62				63
64						65				66		67				
68						69					70			71		
72				73						74			75			76
					77					78		79		80		81
82										83						

Beküldendő: Vízsz. 1, 7, 47, 82, 83. Függ.: 1, 12, 15, 48, 52.

Beküldési határidő: november 3.

Vízszintes sorok:

1 Vagdalkozik. 7 Meghült — népiesen. 13 Dalmát város. 14 Magyar király neve. 16 Északi térfi

név. 17 Igeköltő. 19 „Rész” idegen nyelven. 21 Szerelem istene a görög mitológiában. 22 Se tegnap, se holnap. 23 901. 25 Opera. 28 Sakk műszó. 29 Idegbetegség. 31 Kézimunka fajta. 32 Rokon. 33 Zárt hangsor a zenében. 35 Ék — angolul. 36 Egési termék. 31 Erdélyi város. 39 .... édes. 40 Akad hamis is. 44 Angol kettős mássalhangzó. 43 Dal. 45 Bankműszó. 46 Névelő. 47 Osztrák zeneszerző, Beethoven tanára volt zeneszerzésben. (1763—1809). 48 Azonos mássalhangzók. 49 Görög betű. 50 L. 43. 51 Összevont id. praepositio. 53 Nővény szára. 54 506. 56 Minta. 58 Ázsiai félsziget. 60 Alarm. 62 Női ruhaanyag (fon.) 64 Száraz falevél. 65 Spanyol nemzeti hős. 67 L. 16. 68 Visszaható szó. 69 Bogáncsszerű növény, termésé kítő saláta. 71 Az 58. vsz. magánhangzó. 72 Sertéslak. 73 Káprázat. 74 Nap —olaszul. 76 Munkás magánhangzó. 77 A forma, a viszonyok, amik közt él. 78 Vallás, meggyőződés. 80 Színész. 82 Tengeri állat, van, aki szereti. 83 Olasz ital fonetikusan.

Függőleges sorok:

1 Csontváz része. 2 Kettőshangzó. 3 Ilyen tőjés is van. 4 Ázsiai tő. 5 Háziállat. 6 Skálahang. 7 Feltételes kötőszó. 8 Szerencsétlen, nyomorult teremtső. 9 Királyi szék. 10 Összevont német praepositio. 11 Kicsinytűző (képző). 12 Borárd híres alföldi falu. 15 Benvenuto, Cellini kortársa, nagy ellenfele volt Collininek. 18 Trópusi betegség. 20 Világhírű angol író. 21 Mutatózó. 22 Férfinév. 24 Diktatura része. 26 Angol politikus. 27 Kétkerekű kocsi. 28 Délamerikai állam. 30 Francia eredetű szó, nálunk „kapocs” a jelentése. 32 Egyenjűség. 34 Ruhakészítő üzem. 36 Mindnyájunk álma. 38 Orvosi előírás szerinti étrend. 40 Harmadik, franciául. 42 Számnév. 44 Macaroni része. 45 Megbán része. 46 Menyasszony. 48 Capiztráng. 52 Nagysikerű magyar film. 53 Tempó. 54 Igazgató, diáknyelven. 55 Édes népiesen. 57 Nagyon kicsi. 59 Elipszis alakú. 60 Komikus színész. 61 ...háza. 63 Autógummi. 65 A volt francia köztársaság hetének harmadik napja. 66 Igen régi. 69 Jaj neked, ha nyíla sziven talál! 70 Ritka févfőnév. 73 Német hivatal. 75 Erősít. 77 Névelő. 73 Kötőszó. 79 Cimzésrövidítés. 81 Gyermeksírás.

A 41. számú keresztrejtvevény megfejtése:

Vízsz.: 5. Elemelő. 48. Elemérke. 49. Kellemes. 74. Re. élet. 82. Szekere. Függ.: Megyeren. 12. Ete-tem. 52. Regények. 58. Feleze.

Helyesen megfejtették: Zombory Sándor, Mártonffy Zoltánné, Csiby Lenke, Kiss Lajos, Hájós Antal, Zakariás Miklósné, Papp Mózes, Derzsy Zoltán, Lukács Teofil, Schüch Dezső, Basa Anna, A jutalomkönyvet Kiss Lajos nyerte, elküldöttük.

ROVATVEZETŐ ÜZENETEI

P. I. (Brassó). Az ötletes keresztrejtvevényt megkaptuk, legközelebb jönni fog. Szívesen közlünk hasonlókat mások is. Üdvölet. — P. M. (Kélezzvár). A szép keresztrejtvevényt megkaptuk, azon a napon közölni is fogjuk. Köszönet és meleg üdvölet érte.

50 éves a hamburgi szabadkikötő

Nem mindennapi ünnepség zajlott le a napokban Európa egyik legnagyobb kikötővárosában, Hamburgban abból az alkalomból, hogy most volt ötven éves az ottani szabadkikötő.

Hamburg nemcsak egyik legnagyobb, de legrégibb városa is Középeurópának. Hogy mikor és milyen körülmények között keletkezett, erre nézve biztos történelmi adat ma sincsen. Állítólag már 811-ben Nagy Károly állított egy erősséget az Elbe és az Alster partjai között, s egy templomot alapított, hogy a kereszténységet onnan észak felé terjesszék. 831-ben már püspökség és 834-ben érsekség volt azon a helyen, ahol ma Hamburg áll.

A város kereskedelme a XII. században kezdett fejlődni és Amerika felfedezése után ez a fejlődés új lendületet nyert. A XIX. század elején már Európa egyik legvirágzóbb kereskedővárosa volt. Több háborút kellett átszenvednie s a franciák is hosszú ideig tartották megszállva. Amikor 1814-ben visszanyerte szabadságát, mint sza-

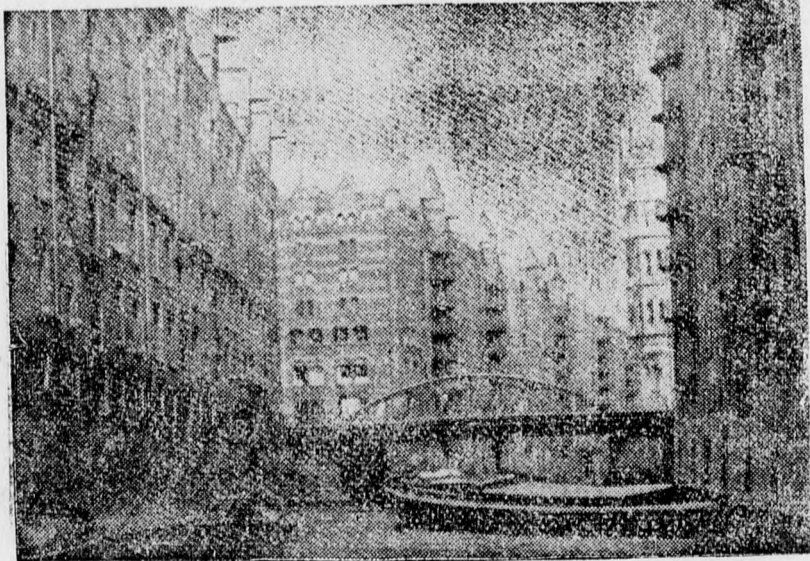
bad Hanza-város lépett a német szövetségbe.

1842. májusában óriási tűzvész pusztított Hamburgban s ekkor négyezer ház esett áldozatul. De sem ez a csapás nem ártott Hamburg kereskedelmi fejlődésének, sem pedig azok a válságok, amelyeken az európai ipar és kereskedelem azokban az időkben keresztülment. Döntő jelentőségű események következtek el Hamburg életében 1860-ban, amikor a szenátus és a polgárság surlódásai következtében új alkotmányt hoztak létre; 1866-ban, amikor a poroszokhoz csatlakozott a kikötőváros és 1881-ben, amikor megegyezett a német birodalommal, hogy a német vámterületbe olvasszák be és csak egy kis része maradjon meg szabadkikötőnek.

Ezt a megegyezést ötven évvel ezelőtt, 1888 október 15-én hajtották végre. Ekkor lépett érvénybe hivatalosan Hamburg városának vámközössége a német birodalommal. Epen ennyi idő, tehát ötven éves az akkor teljesen átalakított és modernizált szabadkikötő is. Egész városnegyedeket bontottak le akkor, hogy helyet szorítsanak az új építkezéseknek. Csak a raktárépületek mai negyedében 580 telket sajátítottak ki ki és 24 ezer lakost költöztettek más kerületek új lakásaiba.

Az elmúlt ötven év alatt természetesen még tovább fejlődött a hamburgi kikötő s nemzetközi jelentősége elvitathatatlan. A „Hamburg—Amerika Linie” hajóársaság a háború előtt a világ legnagyobb vállalata volt és óriási idegenforgalmat bonyolított le.

Az a kép, amelyet cikkünk keretében közlünk, a hamburgi szabadkikötő és a raktárépületek városnegyedének egyik festői részét mutatja be

JÁVOR BÉLA:

BOHÉMEK

Vannak még bohémek, az kétségtelen. Annak ellenére, hogy az idők, amelyeket élünk, nem túlságosan kedveznek e könnyelmű, kedves és úszonylag nem is ártalmas emberfajta létalapjának a megteremtésére. Bármilyen komor felhők is gyűjtenek az égre az öregebbek, hogy aztán elsősorban a fiatalokra szórjanak villámokat ezek a viharfellegek, bármilyen szűkös is mérjük a koros bölcsék berendezkedési az élet vidám és gondtalan perceit, az ifjuság mégis kiterőszakol magának néhány esztendő, amidőn szuverén mosollyal föléje emelkedik a mindennapi lét szükségleteinek és kísérletet tesz a szépségnek, a magasabbrendűségnek a megvalósítására. Vállalkozása nem mindig jár sikerrel. Visszaesés következik be a filiszteri síkra, de ezt a sikot valamivel mégis magasabbra helyezi a feltörni akarás korszakának lendülete, vagy legalábbis jótékonyan besugarazza azt a soha nem felejthető ifjúkori bohém élmények emlékei.

Sok elnézéssel tudok lenni e bohémökéletekkel szemben még olyan esetekben is, amikor egyeseknél akár művészhalamok, akár tudás-szomjuság, akár egyszerűen a prózai élettel szemben való szívós ellenszegülés a megdöglő ifjúkor határain túl is kitolják a többé-kevésbé ártatlanul könnyelmű megnyilatkozásokat. De a fiataloknál, olyankor is hajlamos vagyok a bűnbocsánatra, ha történetesen az én számlámra megy a játék.

Itt van például egy fiatal bucuresti kartársam, akitől életberendezkedésétől eltekintve, még világnézetű szakadékok is választanak el. Régebben őt biztam meg, hogy helyettesítsen a napi hírek leadásában, ha valamiért két-három napra el kellett utaznom a fővárosból. Visszatérve persze első dolgom volt mindig, hogy őt keressem a Calea Victoriei uti kávéházakban.

Potya-fekete mellett találtam rendszerint, társadalom-politikai vitákba, vagy német és francia lapok olvasásába mélyedve.

— No, hogy ment a tudósítás? — kérdeztem.

Felrezzent, elsápadt.

— Ugy kimeni a fejemből, mint a tavalyi hó.

— Vagyis három napig bucuresti tudósítás nélkül maradt a lapom?

— Teljesen.

— És én nyugodtan barangoltam a brassói környéki hegyekben...

Ilyen megbízható ember ökelme. Azért nem igen szokott hosszabb ideig tevékenykedni egy lapnál. Pedig szíves tolla van s majdnem mindegy neki, hogy magyarul, németül vagy románul ír-e.

S hozzá jó előadó is. Mikor a bucuresti katolikus magyar kulturmozgalmat vezettem és minden csütörtök este előadóról kellett gondoskodnom, ráfanyalodtam egyszer, hogy őt kérjem fel, pedig erősen éltem a gyanúperrel. „Katolicizmus és szocializmus” címen ígért előadást és fogadkozott, hogy jó fiú lesz. Gondoltam: képzett, katolikus ember; mi baj lehet, ha szűkkörű hallgatóság előtt hangot ad egy kissé balfelé tolódtott értelmiségi munkás jelfogásának. A vezető lelkesnek se volt ellene kifogása.

— Ott leszünk mi is, — mondotta s majd helyreigazítottuk, ha eselleg ígérete ellenére túlságosan balra sikamlók.

S megtartotta előadását. Nagyon érdekes volt, katolikus íróból, költőkből idézett, de oly ravasz fogásokkal élt, hogy szinte botrányba fullt az egész... Majd agyonverték érte a barátaim.

Egyébként: ő az egyetlen magyar újságíró, aki tud dolgozni román riportlapoknak is. S megél. Igaz: állandó pénzzavarokkal, amelyekből bohém-módrá segíti ki magát. Egyszer a Royalban találkoztam vele. Kis, bádorgedelű, jorodozható tróképével a kezében vidáman áll-

tott be a kávéházba. Felöltő volt rajta, pedig nem is volt hűvös az idő.

— Most hol lakik, kartárs úr? — kérdeztem.

— E pillanatban épp költözködöm.

— Hogyan? — meredtem rá.

Kigombolta felöltőjét: Két rend ruha volt rajta s megmutatta a mellén négy különböző színű ing egymásra rétegeződését. Lakbérfizetés előtt lépett meg a magával hozta egész vagyondal.

— Dús gazdag ember a volt házigazdám, — nevetett jóízűen. — Nem árt neki...

Ujabbán világsavargásra adta magát. Berlinből cikket küldött különböző lapoknak, amelyekben a francia demokráciát ostorozta, Párizsból pedig Hitler ellen töltötte ki haragját... Az Anschluss Bécsben érte; innen tehát szükségesnek érezte a bevonulás nagy színtjékének végigélvezése után sietve Prágába menekülni. A nyáron, csehszlovák vasúti szabadjeggyel, keresztül-kasul járta a Mussolini szerint vakbél formájú országot, főként az éjszakai utazások kedvéért, amelyek heteken át minden lakásgondtól mentesítették...

Mikor azonban Hitler bevonulással fenyegetett, jobbnak látta sürgősen búcsút venni az aranyvárostól.

Most Párizsba készül, repülőgépen, mert egy francia képviselő, akivel a tátrai nyári egyetemen barátkozott össze, légiútra szóló ingyeny jegyet járt ki neki a francia fővárosba és vissza.

Vannak pillanatok, amikor szinte megirigyli a nyugodt polgári egyhangúságban élő ember ezt a csavargó életet... Van azonban ennek a bohém, értelmiségi hányt-veteltségnek egy kevésbé irigylésreméltó formája is, ugyanolyan képességekkel az egyik jobban tudja adminisztrálni magát, a másik kevésbé.

A napokban például értelmes, művészeti fiatalember kopogtatott be hozzám. Görécso és vándorbot volt a kezében, kopott, szürke kabátot, alul rozjos, csikos szakettmadrágot viselt s lyukas cipője kerge fölött hátul kis bőrszínű félhold jelentkezett, ami harisnyájának fogatékosságát mutatta.

Kiderült róla, hogy novellái, riportjai jelenleg már meg s most nagyobb társadalmi regényen dolgozik, amihez anyagot gyűjt, azért

JUDAS LATOGATOBAN

Írta: FLOZNIK GYÖRGY

Betoppán hozzám, nem tudom mi végett, Vidám, mosolygó, ismerős alak; S míg szól, szemében csillogó tűz éggett: „Szervusz barátom, rég nem láttalak!” S a csókja, melyet olvasatlan osztott, Arcokra, számra, homlokokra hullt. Csókjától engem ezer hideg rázott, Pedig ki adta, vidám volt s derült. A csók zajára felvidult a ház ma S hangos örömmel tárgyalták a hírt: Hogy kedves vendég érkezett a házba Váratlanul, mert erről mit sem irt! S hogy elfojtsam az öröm mámorát, A kis szobába sügva szóltam át: — Csitt! csendesesen! csak halk legyen a szó: Judás van itt, a Krisztus-áru!l!

Mert Judás ma is megjelent miközttünk, Ha a pokolból kimenője van; S a tálhoz, melyben párolog a főztünk, Velünk nyúl most is, úri nyájasan. S mert nem tudod, hogy hazug csókja mit hoz, S mézes szava csak árulást lehel, Apostol-sorba emeled magadhoz, Nehogy szegény a porban vesszen el... Én már ismerlek, árulások atyja, Híttém neked, s jaj, megjártam veled! Mért jössz megint? kinek az akaratja?! Nem itt, nem itt, — pokolban a helyed! Az ajtó nálam mindig tárva áll, Vendég itt mindig othoura talál; De te inéulj! különben zajt verekl! Pusztulsz Judás, hogy ki ne verjelek!

(Borbánd.)

Aki okos **SELYEMMEL** varr

Vásárolyon.

Gütermann varrósejymet

mert rugalmas, nem szakad és szintartó.

FIGYELJEN A GYÁRI VEDJEGYRE! A SAKKTÁBLARA. LANGYOS VIZBEN NEUTRALIS SZAPPANNAL MÓSHATO!

— más módja nem lévén — gyalog járta be Erdélyt s jelenleg Bucurestiben van tanulmányúton.

— Dehát, az Istenért, lehet így tanulmányozni? — kérdeztem.

Válat vont.

— Bizony, nem nagyon... De ha az embernek nincs pénze.

Azt mondja: próbált ő elhelyezkedni is. Valahol felcsapott angol házitaniót, mert az angol nyelvtant kitünően tudja, szókimcczel is rendelkezik, ugyanannyira, hogy H. G. Wells és a többi modern angol nagyságokat eredetiben olvassa... De felsült a nyelvmesterséggel, mert a háziak bekapcsolták a rádiót... angol előadást közvetítettek valahonnan... és neki fordítania kellett volna. Ő azonban csak könyvből tanult angolul, soha tanára, nyelvmestere nem volt, még csak nem is beszélt soha senkivel Shakespeare nyelven, következésképp minden tudása ellenére egy szót sem értett a rádióelőadásból. Elbocsájtották tehát.

Megmarad most már az trói pályán, — mondja. — És trókat emleget, akiknek módora tanulmányozásra érdemes, mert lehet ám trással is pénzt keresni — bizakodik — csak el kell találni azt a hangot, ami megfogja az embereket.

— S addig miből él?

Van a hangjában valami közvellen, megindító, kedves zengés, ahogy felel.

— Azt nehéz volna megmondani. Mindenestre: sok-sok megalázkodással. Hogy milyen helyen húzódtam meg most is, kint a Grivita-út végén, arról jobb nem is beszélni. De a szabály az nálam, hogy lakásom általában nincsen... Az éhezést pedig már rendszerien bírom... A legnagyobb gond a ruházkodás, meg az ilyen apró feladatok megoldása, hogy kitől kérjen az ember kölcsön kétnaponként egy borotvát s hogy tegyek mosónőre szert... Mosolyog.

— Rengeteget kibír az ember. És nem is állítom, hogy csúnya így az életem. Szabad vagyok és megvan a reményem, hogy lesz ez még jobban is.

Körülnézett szerény kis lakásomban és fiatal, lelkes arcán a lekicsinylés vonásai jelentek meg.

— Ez már itt komoly megtelepedés, — mondta biggyesztve ajkát.

Magában bizonyára megvetett két szoba konyhára terpeszkedő nyárspolgári kényelmem!

A női divat — és a politika

„Aki a divatban csak divatot lát, az nem érti a divatot” — írja Balzac és tökéletesen igaz van. A viseletek története azt bizonyítja, hogy a divat mindig a kor szülötte. Magánviselői szokásainak, erkölcsének, kulturális befolyásának és a különböző érdekeknek képét. Bárhol üjtük fel a világtörténelmet, a divat kialakulásában mindig van egy kis szerepe a politikának, a történelem ráírt pecsétjét, hol politikai összeköttetések, hol belpolitikai változások, vagy anyagi szükségességek formájában.

Érdekes tanulmány a divat és a politika finom, sokszor kényes viszonyát boncolgatni. Megnyilatkozásának számtalan árnyalata van. Bizonyítékul csak a legszembeütőbbet mutatom be.

A hölgyek akkor a legköltekezőbbek, ha saját ruhárukról van szó. Előfordult a lovagkorban, hogy egy díszöltözetben, melyet a várúrnő a lovagi tornák alkalmával hordott, majdnem egy egész lovagvárat kellett elzalogosítani. A főök abban rejlett, hogy az egyik várúrnő szerette volna szépségben és gazdagságban túlszárnyalni a másikat. Addig vetélkedtek, addig versenyeztek, amíg lassanként egymásután mentek tönkre a régi nemesi családok. Wilhelm Henneberg gróf 1517-ben szigorúan megtiltotta, hogy a fenhatósága alá eső területen a hölgyeknek két selyem- és két bársonyruhánál több legyen. Példáját a többi gróf is követte. Ezzel megakadályozták a túlhajtott fényűzést, amely már veszedelmes mérvet ért el a divatvilág legmagasabb rétegét döntötte romlásba. Lám, néhány női ruhadarabból komoly politikai érdek!

1799-ben a Robespierre utáni direktórium különös formájú, lilaszínű öltözet hordását kívánta követőtől. Wilhelm von Hessen, hogy intézkedésüket nevéssé tegye: lila frakkokba öltöztette polgárait és órákhosszat masírozattatta őket végig a városban.

Angliában, Cromwell idejében, azok, akik a nagy férfji követői voltak, egyszerű puritán öltözetben jártak, dísztelen kalapokat hordtak, míg a royalisták színes selyemben és bársonyban pompáztak, annak jeléül, hogy ők I. Károly hívei. Ime a legkiválóbb ellentét a ruhákban, a legáthidalhatatlanabb ellentét felfogásban, elvben.

A harmincéves háború mozgalmas idejében a buggyos térdnadrág játszott világpolitikai szerepet. Legnagyobb ellenfele a később világhíressé vált spanyol udvari viselet volt. 1789-ig szép, színes atlaszszelvény térdnadrágot és háromszögletű kalapot hordtak az „Ancienregime” gálans gavallérai, amikor jelharsant a szabadság, testvériség, egyenlőség jelszava és az új vezérek új divatot csináltak. És pedig olyant, amelyik politikai irányuknak legjobban megfelelt.

A trianoni pástoridillek nagy gonddal öltözött lovagjai után a köztársaságiak és liberálisok hosszú nadrágra és kerek kalapja jött divatba. Colbert francia miniszter büszkén jelentette ki: „Izlésünkkel kiharcoljuk magunknak Európát, a divattal megszerezük a világot.”

Napoleon nem volt a formák embere, de belpolitikájában mégis fontos tényezőnek tartotta a divatot. Nem tarta, hogy az udvarnál egy hölgy kétszer vegye fel ugyanazt a ruhát. Ha valamelyiket egyszer rajtakapta, „nehezen palástolható bosszúsággal fogadta” — mint egykori feljegyzések tanúsítják. Mikor a száműzetésből visszatérve újra magához ragadta a hatalmat, a Napoleon-párti hölgyek ibolyacsokrot hímiztek ruháikra, míg a royalisták XVIII. Lajos tiszteletére 18 „zeimedi”-t (hajtást, szegőt) viseltek szoknyáikon.

És így mehetnénk tovább. A divat már akkor szerepet játszott a politikában, amikor még Rómáé volt a világhatalom. A legyőzött népek meghódolásuk jeléül római ruhát hordtak. Ma Franciaország diktálja a divatot. A vezérszerepet már XV. Lajos korában megszerezte és

KÖNYVEK KÖZÖTT

Magdics Ignác dr. **Krisztus világsága.** II. (Korda.) 304 l. Ára 200 lei.

Ennek az eucharisztikus szentévi ajándéknak már első kötetét is örömmel fogadta és dicsérettel emelte ki a kritika. Az akkori megállapításokhoz keveset kell hozzáfűznünk, mert a tárgykör gazdagsága, az előadás egyszerűsége és — ez nem közhely — igazán szívhez szóló közvetlensége, az egész sorozatot át meg átszövő oktató elem hitelteli biztonsága egyaránt ajánlólevele ennek a második kötetnek is.

Nem itt a helye részletesen vitatni, hogy mind a mondott, mind a nyomtatott szentbeszédeinkben miért van kelleltnél több moralizálás és kelleltnél kevesebb tanító elem. A hangsúly a „kelleltnél”-en van, mert hiszen a beszédet éppen az választja el a tanítástól, hogy a kedélyhez is kell szólnia. Bizonyos, hogy az oktató szentbeszéd nehéz és nem kecseset kérésztült szónoki sikerrel. És most nézzük Magdics könyvét ezzel a szemüveggel.

E kötetben van összesen 28 beszéd (vagy elmélkedés). Ebből három ünnepi, egy homília; de az ünnepiek közül is kettő oktató; a többiben pedig jóval több az a beszéd, melyben az oktató elem dominál. De még az olyan beszéd is, amelyek elősorban akarnak a szívhez szólni, az ügyesen szemléltetően megtárgyalt hitelvek alapjára vannak fölépítve. (Pl. Két jövődés.)

Példáinak gazdagsága egyházi szónokok számára kész kölcsönkönyvtár. Néha egy kicsit sok is a jóból. Az „Int a halál” c. beszédben van hat történet, oly részletességgel elbeszélve, hogy a szöveg 282 sorából 113 esik a példázatokra. Matematikai pontossággal meg lehet állapítani, hogy ennyinek nem szabad lennie a fűszernek, mert akkor mi marad az ételre? Bár az is igaz, hogy az ételből rendszeren a fűszer íze marad meg legtovább.

Tetszetős a mű végén közölt forrágyűjtemény is, mert a modern és legmodernebb szerzők mellett — Klug, Sommer, Cohausz, Plus — ott találjuk a jó öreg Rodriguez, Gatterert, Hattlert, Lerchert, Wikl Rupertet; az utolsó békeévekben föltűnt Riest, s a rég elporladt Stolz Albánt vagy Quadrupant stb. Ezzel mutatja, hogy a szerző évtizedek óta gyűjti anyagát, szűri, selejtezti, öregbíti — adja az ége, még sokáig! Majd derül még „Krisztus világsága” az egyházi év ünnepeire is!

Müller Lajos S. J.: **A kereszt diadala.** (Korda.) 324 l. Ára 144 lei.

A magyar nyelvű aszkétikus, lelki irodalomnak legtermékenyebb munkása és a lelkiéletben fölvetődő sok és különféle tárgynak, kérdésnek, parancsnak, tanácsnak ismerője Müller Lajos. Nem elégszik meg azzal, hogy felismeri a lélek vágyát, hanem kielégíteni törekszik számos könyvében. Szerzetesi élet, aszkétika, misztika, kis lelki könyvek, ajtatóességi füzetek, a parancsokban, szentségekben elgizitót tanításai mind a lélek javáért vállalt munkák, feladatok. Ebben a könyvében, mely egy előzőnek a folytatása, tökéletesség felé komolyan törekvő léleknek ad minden napra elmélkedéshez gondolatokat a húsvétvasárnaptól szentháromszavasnapig terjedő időre. Aki az elmélkedés nagy szerepét ismeri a lelkiéletben, az csak hálás lehet a szerzőnek, mert az izléses kiállítású könyvben közölt elmélkedési anyagból mindenki találhat magának valót, amit bensejében megforgat s alkalmazhat saját előrehaladása érdekében. Egy a szükséges és ennek munkálására jó ez a könyv, hogy a katolikus élet lényegét, főbb gondolatait átélve, a megváltásért hálával adozva, az örökkévalóságot diadalmasan elnyerhesse.

Gerely Jolán: **Ha tudnád...** (Szent István-Társulat kiadása.) 178 old. Ára 90 lei.

Az emberekből a szellemi igény manapság sem veszett ki. Gerely Jolán legújabb műve: Ha tudnád... igen ügyes elbeszélő, olykor vi-

azóta biztos kézzel tartja. Hogy miképpen sikerült neki? Határtalan ügyességgel. Olyan divatcikkeket propagált, amely iparának felvirágoztatását szolgálta. Minden eseményt kiaknázott a saját céljaira. A török háborúk idejében bolgár-török blúzokat hozott divatba, az orosz-japán háború alatt a japán kimonót. Mindig olyannak mutatkozott, amilyenek érdekei megkivánták. Végül már nem is lehet tisztán látni, melyik állam jellegzetes motívumát miért igyekezett megkedveltetni. De ki lát tisztán a politikában?

A hölgytársadalom nem is sejt, hogy 1913-ban, a nagy „sottis”-divat mennyire politikai célt szolgált. Ebben az évben ugyanis

tatkozó formában nyújtja azt a tartalmat, amely a belső életet szebbé, gazdagabbá teszi, amely a megpróbáltatásokkal szemben fölvert, az örökkévalóság gondolatával mért hit, vallás ontadatos átélésére s életirányító szerepére nemcsak rámutat, hanem meg is tölti a lelket. Ezt az emberileg legnagyobb áldozatok árán, a szerelemről és életről két leány lelkéért lemondó Kláráról mutatja be. Mennyi leánynak, női léleknek voltak segítségére Gerely Jolán írásai, azt csak a belső világot ismerő Isten tudja igazában. Ezzel a könyvvel is az ő érdeküket, örök céljukat szolgálja. Jó és tartalmas olvasmány.

Dr Schmiedt Béla: **A megváltás szolgálja.** (Szent István-Társulat.) 367 l. Ára 162 lei.

XI. Pius pápa 1935 december 20-án „Ad catholici sacerdotij fastigium” kezdetű körlevéllel tartalmasan összefoglalta a modern kor papságának feladatait. Atyai szívének legnagyobb öröme és gondja a papság, ezért írt nekik körlevélet.

Schmiedt Béla — úgy látszik — tollát a papéggal jegyezte el. Krisztus atléta, a megváltás szolgálja és ez utóbbinak előszavában beigért könyvet ezt bizonyítja. Bár a magyar papság sohasem nélkülözötte a rászabott, igazán klasszikus lelki könyveket, mégis jórészt fordítások voltak és koruk szülöttei. Schmiedt Béla jelen könyve eredeti és a mi napjaink hí tükre. Felemelően komoly, páratlanul gazdag tartalmú és regényeszerűen érdekes könyv. Rövid, művészi mondatait csodálatos írásművészettel csiszolta s illesztte egybe. Góikus dómot épít, ahol sok a cizellálás, csipkőzés, de azért minden szent harmóniába olvad össze.

A lelkes papok az emberiség legnagyobb jótévkö, jelen és jövő sorsának biztoskezü irányítói. A papok Krisztus ügyének elharcosai. Nagyon elkel nekik a biztatás, a segítség, a vizsgáztatás. A szerző a Szentatya körleveléhez fűzött mondanivalóját, nem iskolás szövegmagyarázat formájában, hanem szabadon, bő forrás vizsgáztatásával. Ugy írta meg könyvét, hogy világiak is szívesen olvassák és megismerjék a papság igazi keresztmetszetét. A könyv önmagát ajánlja. A tartalom és kiállítás egyaránt a megváltás szolgáinak tett nagy szolgálatot.

Fattinger-Solymoss: **Tanit az élet.** Szónoki példatár. (Korda.) 309 old. Ára: 244 lei.

Az étellel közvetlenebbül kapcsolódik az ember és könyvben, mint ahogy végiggondolja valamely igazság bizonyítását, vagy az erény követését szorgalmazó buzditást. A mondott szó, az Isten hirdetett igéje a lélekben a legmélyebben — a tapasztalat szerint — a példák által gyökerezik meg. Nemcsak az egyszerű ember, hanem általában szívesen hallgatják, mert könyvben megismerhető s értékes, mert vele felidéződik a tan. A buzditás, az igazság is. Gondot okoz tehát a szónoknak, hogy a beszéd céljának elérése érdekében milyen illő, megfelelő példát tud beilleszteni beszédébe, melynek nemcsak megőrző, fölkellesítő, hanem sokszor bizonyító szerepe is van. Több példatár forog közökben, de nem mindegyik kielégítő. Fattinger-nek nagyszerű könyvét: Der Katechetez erzählt, dolgozta át magyarra Solymoss Vendel, s így, ahogy előttünk van, örülhetünk neki. Mert kerek, csattanó, jól alkalmazható, nem terjengős példák találunk itt minden tárgyhöz, melyeket erőszakolással nélkül használhat fel a szónok. Előnye az is, hogy legnagyobb része a megváltás, korunk eseményeiből, történéseiből való a régiak közül az örökké időseztűek vannak becsorozva. Jó az, hogy magyar vonatkozású példák is olvashatunk közöttük. A könyvet ügyes csoportosítása, tárgymutatója teszi jól kezelhetővé, s szónokok számára hasznos kézikönyvvé.

Fenti könyvek megrendelhetők a „Magyar Lapok” utján.

Anglia szerette volna megszerezni a divat irányítását. Franciaország nem akarta Angliát, jó vevőjét elveszíteni, azért inkább ő is „sottis”-anyagokat gyártott. A világ nem is sejtette, milyen harc folyik a háttérben és a divatanyagokat továbbra is a franciáknál szerezte be.

Vannak természetesen a divatnak a politikában vadhajtásai is, amelyek a leghetehetlenebb divathóbortokat állították a politika szolgálatába. Egy igazságot levonhatunk: ne emlegessük a jövőben olyan büszkén, hogy a politika csak a férfiakat érinti, mert nagyon is irányítja a nőket — a legérzékenyebb oldalukon — a divaton keresztül.

MONTEVIDEO

Írta: DALLOS SÁNDOR

Járt Münchenben, Drezdában, Berlinben, Párizsban, óceáni fürdőhelyeken, megfordult Varsóban és Velencében, régebben Szentpéterváron is volt és volt Montevideóban, ha akarta volna, joggal emlegethette volna Krisztiánit is, sőt Kairót is mesélhetett volna, mert járt mindezekben a helyeken, sőt még többön is; kezek negyven esztendeje telt abban, hogy ment egyik helyről a másikra minden gond, töprengés és minden találkozás nélkül, hol ezzel a bandával, hol azzal, mert ő volt a nevezetes bögős, akit minden banda szívesen szerződte, a bandákban világhíre volt. Montevideótól Szentpétervárig minden vándorló cigánybanda ismerte a híret s akár tíz másodhegedűst vagy húsz kontrást is adott volna érte s olyan szerződéseket, amilyeneket akart, akár primási részesedést. Hogyne. Pedig csak egy kis faluszéli putriban született ő is, mint a többiek s maga a Jóisten se gondolta talán róla, hogy ilyen ember lesz belőle, hisz ők kapták a mérszárótól a pacall, amiért az anyja helenként egyszer felmosa a kocsmaszobát s az apja bitang és rongyos kontrás volt, a gyógyszerészől kapott esztendőnkint egy levelet ruhát, azon túl a kocsmában leste jóformán egész nap a pottyát meg az ételmaradékokat.

Ugyan ki gondolta volna, hogy egy ilyen gyerek meglátja például Montevideót, pedig meglátta. Az egész faluban lexikon nélkül, bizony Isten, senkise tudta, hol van ez a város, de lexikona volt minden jobb családnak, ez az általános műveltség föltétlen szükséglete s megnevezhették volna, ha valakinek eszébe jut és kimondja ezt a nevet, de senkinek se jutott eszébe és senkise mondta ki. Montevideó! Ki a fenének jár eszébe ilyesmi? A kenyér, a drágaság, a pagát ultimó, a nullás sörét, meg a vadászati naptár, az igen! Meg a gombás rántotta vargánya gombából. Annak aztán van íze! Csupa zamat és nyeli a bort; a karcos is nekétár a vargányás rántottára. Ötven tojásból rántotta, tíz gyermekkalapnyi gomba rája s mellé vendégnek nyolc-tíz éhes ember. Ez ám a lakom!

— Micsoda íz!
— Naccsásasszony, csókolom a kezét, ilyet a király se eszik! Én mondom, pedig ettem egyet-mást életemben!

— Mi?
— Olyan bifszteket a fővárosban, mint a virág!

No hát így. Ez a gyerek meg tízéves korában úgy játszott a bögön, hogy a banda bögöse elbujhatott mellette, pedig éppen csak elérte a hangszer nyakát, ám a legfőbb foglalkozása az volt mégis, hogy vargányát szerzett az erdőben az uraknak. Jó foglalkozás volt, békes, finom, tiszta költészet mászkálni tízéves fejjel az erdőben, ahogy kitavasodik s kiüti a fejét a gomba, egész addig, míg meg nem jönnek az ősztől szelek s le nem esik a hó s az emberek tudták volna, mi minden van egy ilyen gombaszedésben, ott hagyták volna talán még a foglalkozásaikat is és örökéletükben gombát szedtek volna a suttogó és beszélgető dombok alatt, mert mindenki szeretne boldog lenni. De hát ki tudta volna, hogy a boldogság éppen a gombaszedésben terem? Esküszöm, ha a tudósokat megkérdezték volna, azok is így határozták volna meg szakszerűen és tárgyilagosan: a „gombaszedés foglalkozása; igen kevés jövedelmet hajít”. Ezzel kész. S hogy a gombaszedésnek mi köze Montevideóhoz, meg nem tudták volna mondani, pedig egy kiálló gyökér fantasztikus és kintőn szép görbülete, egy rigófütyü, darazsak dongása s a mindenféle kábító és lüktető erdei zaj pontosan ott fekszik Montevideó, Assuan, a Fokföld, a Kanári-szigetek, egyszóval a végtelen utak és a roppant távolságok mellett. Nem is lehet mellőlük mást elképzelni, mint Montevideót, Assuant, a Fokföldet és a Kanári-szigeteket. Legfeljebb még valami távoli, csillagi világot, olyan asszonyokkal, — mert asszonu ezen a

földön minden boldogság, női arca van — olyan asszonyokkal, mint a csillagsugár, de oda nem juthat el ember.

Hát éppen ezen az alapon került el a cigánygyerek Montevideóba is és más városokba, más vidékekre is, a rikató formájú gyökerek, a füttyök, a darazsdongások s a mindenféle kábító és lüktető erdei zajok láthatatlan, leadott névjegyeinek alapján, amelyeken olyan ismeretlen betűkből áll a név, hogy senkise tudja elolvasni, legfeljebb ha nem sokkal a halála előtt s boldog lehet még, ha akkor megérti s elhiheti nekem mindenki, hogy a legtöbb ember, még a legtöbb igaz is, féltőn megáll s azt mondja:

— Egye meg a fene az egészet! Ki érti hogy mi ez?

Nohát szedte a gombákat a cigánygyerek vagy tizenöt éves koráig, akkor kezébe nyomták a banda bögőjét, brummogott a primás melódiája alá, de mikor már nagyon részegek voltak az emberek, az urak szegények, akiket mindenféle foglalkozás nyúzott és butított egy-

SARKÓZI GERŐ VERSEI

NYARI ESTE

Szunnyadó, békés ereszek alatt haldokolnak már a napsugarak. Éj-királynak követe megjelen: éles torsok között lábujjhegyen lépeget.

Kísérik tücsök zenészek, hangos legények: béka-dobosok.

Jöttére fénybe öltöznek feketruhás ablakok.

Patak vízébe mártja ujait, s szentelt cseppjeit búzakeresztek fölött szórja-szét.

Meg-megáll és megsimogat szöszke gyermekfejeket,

gond-redős gyűrűt arokat.

Minden csöpp zugba betekint, hús-ajkával lecsókolja

fáradt emberek verejtékeit.

A fordulónál visszanez, mögötte kevély bivalyként jön az éj.

Fent kinyílnak az égi-ablakok kiülnek a kíváncsi csillagok.

PARASZTKÖLTŐ

Nem úrifajta, nem finom kezű: darabos paraszt: kerges tenyerű

Nőiája nem halk szellősüség: Agakat törő orkánharsogás.

A kenyér dala sír fel ajkain, S a kaszapengés versein a rím.

Madara varju, — károg felette Töle be sokszor károgos kedve

Szobája virágos-szönyeges határ Virága zsája és vadrózsaszál.

Anyja, szerelme egyedül a föld. Százszor meghajítja fejét szelótt.

A fény, a pompa órá nem ragyog. A kenyérből is csak dűcöt kapott.

A hajnal fénye festi homlokát. A lemenő nap tesz rá koronát.

Éjjel fénybogár fénye mécsese. Altató dala: növő fű nesze.

Alma a falu — és ébredése aratásra új élet vetése.

És nem hegdű, drága hangszer ő. Berekedt dudu, durván recsegő.

Uj hang a zajos, dalos csalítba! — Kéltő csordából kiverit bús bika.

oldalává, akkor kiharancsolták középre a gyereket s ráparancsoltak:

— No, most te játsz!

S a gyerek játszott a bögön, amelyiknek olyan hangja van, mint az embernek lenne, ha óriás lenne, óriás szívvel és óriás érzésekkel, játszott nekik nótákat a mélyhangú és primnek szokatlan hangszeren, amelyek, talán a bögő miatt, egészen újaknak, még sokase hallottaknak hatottak, ismeretleneknek és egészen mélyből jövőeknek, hogy sírva fakadtak tőle a részeg urak, akik azt se tudták, hol van Montevideó, de azt se, hogy miként teremnek a gombák, sírva fakadtak és egyre-másra kiabáltak neki:

— Húzd! Csak húzd!

Nyilván sírni akartak és nyilván jólesett nekik, hogy gúttalanul és részegen kisorhatják magukat, ez bizonyára valami boldogságféle volt, minden dolgoknál mélyebből eredő, mert soha eszükbe nem jutott sírni se a nyereségeik örömein, se a feleségük mellett, de ebben, hogy ők ilyen megkönnyebbülően sírtak, már részeg volt nemcsak a bögő, hanem a cigánygyerek is. S ez volt a legnagyobb titka egész életében, hogy a más kezében csak brummogó bögővel meg tudta rikálni az embereket. Lehet, hogy ilyenkor a gombák jártak az eszébe, a feltörő gyökerek, madarak lekottázhatatlan füttyei, darazsak dongása és valami csillagsugár lestu, elérhetetlen asszonyok. Már ekkor is Montevideó, Assuan, a Fokföld, a Kanári-szigetek, Távolságok, amelyekre milliószor ráfér a Jalu utcája és még midig hol vannak azok? Gondolta az urak közül valaki is, hogy ez a cigánygyerek több mindegyiküknél? Dehogy is! Eszébe se jutott senkinek s azt mondták neki: te. Bele nem nézett senki az nyughatatlanságába, cigánylelkébe, furcsa, fényes ködébe.

Igy tűnt el húsz éves korában s nem vitt el semmit, csak a banda bögőjét. Romantikus történet ez. Talán el se hiszik nekem, pedig így volt szóról-szóra, ahogy mesélem és ugyan mennyivel boldogabbak az emberek, hogy megtagadták a romantikát? Mit, romantikát? Egy-szerűen a lelküket s azt mondják, ők most nyugodtabbak, mert kevesebbük van. Bolondok! Nekik nincsenek örömeik, csak élvezeteik, azért nem tudnak sírni se tisztességesen s azért annyi a faarcú ember.

No hát a cigánygyerek?

Ott folytatódik a történet, hogy végig játszott jó pár hazai cigánybandát s úgy megrikatta az embereket mindenütt bögőjével, hogy szerették volna aranyba foglalni ezért a sírásért. Sírtak az urak és sírtak a szép asszonyok, mert mindegyiknek volt sírnivalója, mint kisült, azoknak leginkább, akik a legboldogabbnak látszottak s örültek, hogy szóbeli ralomás nélkül kisorhatják magukat. Ki tudja, az Istenért, ki tudja, nem Montevideóban varakozott-e rájuk az igazi életük és az igazi pár? No, asszonyok, hol a párotok? És férfiak, hol vannak az álmodott nőitek? Vagy mindannyian csillagról szalajtott botondok vagyunk? S azt gondoljátok, hogy a cigánygyereknek nem volt meg mindene bőségese? Ruha, étel, lényelem, szabadság? Dehogy is nem. De mégis el kellett mennie Münchenbe, Drezdába, Berlinbe, Párizsba, Montevideóba, északra, délre és a világ minden tája felé, mert csak azt kergette, ami miatt mindig sírtak előtte az emberek, ami, ha bizonyos mennyiségű italt megitattak, mindig és mindenütt meg nekem, férfiak, hogy nő volt az és azt higgyétek meg nekem nők, hogy férfi, csak megfoghatatlan, csak álom, csak pillanat, amelybe bele kellene halni, mint a gulaütöttnek, mert ez lenne a beteljesülés. Ez lappang a gyermekkori erdőben. A dombok hajlatában. Az éjszakai holdban és az elnyúló esti árnyékok mögött. Mindenben ez búvik, a távolságok is ezek, ez az énekek rejtett értelme, ott reszket a megpöngétt hurokban, a futó felhők ízeiben, elérhetetlen, ismeretlen, ilyen neve lehet:

— Iringaléna!

Vagy:

— Grandomario!

Egy lehellet és egy sziklából támadt, éneklő, barna óriás. Mozart est zenélte s egy

cigánylegény ezt keresheti. Ezért csálnak, mióta ember az ember s minden hazugság és minden szépség ezért támadt. Nincs, de van. Alom, de élő való. Láthatatlan, de fény. Ki érti ezt? Ez a teremtség títka, de mindannyian ilyenek vagyunk, ezt akármennyire megtagadjuk is.

Nos, a cigánylegény szépen elment mindenévé és vándorolt városról-városra, Münchenbe, Berlinbe, Párizsba, Montevideóba, híre támadt a kóborló bandákban s azoktól, akik haza-haza-jöttek, hallottak róla egyet-mást, azt mondták: jól megy a sora. A gombok csak éppúgy nőttek idehaza és az urak éppúgy mulattak. Háborúk voltak, béke lett és az egész világon nem változott alapszabály sem. Mi változnék? A világ és az ember örök ugyanaz, csak a vatta más, amellyel a környezetét béleli. Ugyan mit lehet változtatni az emberen? Pár pohár bor után éppúgy sirtak a német, a lengyel, a francia, az uruguayai urak a furcsa bögő előtt, mint idehaza. Negyven éven át mindig ezt látta a cigány, mindenütt szomorúak voltak legeslegbelül az emberek, valami hiányzott mindenütt és mindenkinek. Neki, aki rikatott, éppúgy, mint azoknak, akik sirtak.

Mondom, hogy romantikus történet ez s talán el se hiszik nekem, akik olvassák, pedig így van szó szerint, így hallottam az egész történetet gyermekkoromban.

Negyven év múltán, azt mondják, egy városban odaállított a vándorcigányokhoz egy ember. Akkor még szabadon kóboroltak ekkor székerei a szabad cigányok, magam is nem egy karavánt láttam elvonulni a falu alatt s legfeljebb annyi történt, hogy a csendőrök erősebben a kezükre néztek, mert hogy ellopták, ami a kezükügyébe esett. De nem hiszem, hogy iltével kellett volna nekik. Nos, azt mondják, hogy ez az ember, aki valami úrfélték nézett ki, de lehetett talán hatvan éves is, sokáig tanácskozott a vajdával a sátorban s rendes, mindennapi öltözkémben ment be, de mint egy rongyos vándorcigány jött ki onnan, pitykésen, szorosra gombolt manzsettájú kenderingben, csizmában s akkor látták, hogy cigány is valóban. Vett lovat, kocsit magának s hogy föl-szedte a karaván a sátorfáját, ő is ment velük. Az övé volt az utolsó koca, ő zárta be a sereget. Marci bácsinak hívták, mert Márton volt a neve, úgy estéknél sokat mesélgetett és ilyen nevek röpködtek a száján: München, Párizs, Varsó, Montevideó. Azt mondta, ott mind járt s lehet, hogy hitték neki, lehet, hogy nem. Nem törődött vele. Leginkább a fiatal szerelmeseket szerette. Egyik cigány azt állította, boldog volt az öreg, a másik, hogy boldogtalan s szomorú. Nem lehet eligazodni az ilyen szóbeszédeken. Annyi bizonyos, hogy ezt a két szót ő mondta, ő találta ki vagy ő kotorta elő az emlékezetéből: Iringaléna és Grandomario. Sokat mondta s azt mondják, mindenkinek, aki párrá próbálkozott. A leány Iringaléna volt, a legény Grandomario. Azt is mondták, hogy nem volt éppeszű, de ez nem igaz, jobb esze volt, mint valamennyiüknek együttvéve. Tudta ő, amit tudott s ha urak közé keveredett, tudott mesélni nekik olyanokat, hogy mindegyiknek átváltozott tőle a szeme. Hogy lehetett volna hát bolond? Szerelmi dolgokról mesélgetett az uraknak s ugyan ha megszívelelték volna, amiket támogatott, furcsa törvény kapott volna lábra és sok furcsa szokás. Mert szép, de nagyon rendetlen meséi voltak az öregnek s mert minden meséjét így zárta: „Óh, Montevideó!” mintha azt mondta volna: „Óh, mindhiába!”, lassan feledésbe ment az igazi neve és elnevezték Montevideónak.

Nos, hát hogy halt meg Montevideó? Mert ez ennek a történetnek a vége.

Már szebben meg se halhatott volna. Egy éjjel, szép holdvilág volt és olyan óriási tejút, mintha az égi szolgálók minden frissen fejt tejet elfolyattak volna szerelmesen, amit edénybe kellett volna felfogniok, bükkös erdőn vágott keresztül a karaván s az öreg, anélkül, hogy észrevették volna, egy kanyarodónál lemaradt. Már délután szépen elbeszélgetett mindenkivel és olyan szavakat mondott, meg olyan volt a tekintete, mint aki búcsúzik, de senkise gondolt semmi különöset. Mikor az erdőbe értek s a lovak patkói alatt kezdtek mázskálni a levelek póklábú árnyékai, az öreg valami intést kaphatott belülről vagy a jáktól talán, mert azt

mondta:

— Köszönöm, igen.

Mintha szót hallott volna s beleegyeznek.

Egy darabig még kísérte a menetet, de jobbra-balra tekintgetett, mintha valamit keresne. A kanyarodó előtt tisztás volt, a tisztáson egy szép, fényes levelű bükkbokr. A holdfényben minden ragyogott, mintha esküvő lenne valahol s a meglévő nászi párt várják fűvek és levelek.

Az öreg arcát előntötte a mosoly.

— Ez az, — mondta. — Gyönyörű. Ilyen szépet még nem is láttam soha.

Meghúzta a lova gyeplőjét.

— Hó!

Az megállt, ő meg az elzörgő cigányszekerek után nézett és könnyes lett a szeme.

— Szegények! — mondta. — Vándorok!

Isten véletel!

Mikor az utolsó lópatkó is elvillant s az utolsó szekérzaj is elpöngött, befördítette a kocsit a tisztás felé s a ló úgy lépett a sűrű, harmatos fűben, hogy dobaja se volt a patájának, mintha szőnyegen lépne, vagy mintha nem lenne más, csak lélek. Test nem is. Ahogy a bokorhoz értek, megálltak s az öreg leszállt.

— No, itt vagyunk, — mondta. — Milyen hosszú volt idáig az út!

Cölöpöt vert le, kipányvázta rá a lovat, maga meg megfésülködött és rendbehozta magát. Aztán körüljárta a tisztást, s ahogy ment, özek osontak el előle. nyulak ugrottak meg, bűvő rókák kaffantak és fölzávart madarak csipogtak és vertek a szárnyaikkal. Sok volt a szentjánosbogár és szarvasbogarak repkedtek laposan és függőlegesen a levegőben, mintha valami eldobott, eleven lapátok lennének.

— Milyen szép ez! — mondta az öreg. — S milyen jóval van ide Montevideó!

Bürok virult, lapú, porfű, mátya, koldus-tövis és mindenféle más növény, amelyeknek az illatát jól ismerte még gyermekkorától s meghatódott tőlük.

— Istenem — sóhajtott, — itthon vagyok. Miért kellett nekem elmennem egyáltalán?

De tudta, hogy másként nem lehetett és tudta, hogy egyetlen hiábavaló lépést nem tett életében. S ugyan hány ember tudja ezt?

Mire visszaérkezett a bokorhoz, a lova már egész kifeszítette a pányvát s a végénél legelt. Odament hozzá és megveregette a nyakát.

— Egyél, — mondta neki. — Jó lovam voltál, mióta csak megrettelek.

Aztán megmosta arcát a szarvasok ivóvizében, csermely volt, letörölközött s végig nézett magán valami hirtelen kis nyugtalansággal.

— Készen vagyok.

Pillanatra megijedt valamitől, belül történt ez az ijedelem a mellében s egy villanásnyí időre megváltoztatta a dolgok képét köröskörül, de aztán ránézett az öreg s elmúlt, elült s visszaváltozott melege és mesére minden kö-

rülötte. Nem tartott hosszabb ideig, mint ameddig egy bogár szárnya rebben. Akkor az öreg hozott két pokrócot a kocsiról, kicsit nehezen emelte.

— Ejnye! — mondta. — Ejnye!

Egyiket leterítette, arra ráfeküdt, a másikkal meg betakarta magát nyakig. Így feküdt sokáig, mozdulatlanul, hallgatta az erdő nezeit, meg hogy a lova hogyan ropogtatja a porcogó fűvet, aztán egyszerre, mintha elvágódna volna a hangokat, nem hallott semmit.

— Igen, — mormogta. — Értem.

Most egyszerre boldog és mély jószágok gyűltek össze köréje s olyan volt, mintha puha vánkos lenne a feje alatt. Halkan, mint a tücsök zenélni kezdtek a fülei s azt lehet mondani, egész boldogra vált a teste. Hanyatt feküdt, egy csillag nézett és kezdte lassan le-húyni a szemét. S ahogy húynya le, a szempillák szűrőjén keresztül hosszú, nyilegyenes fényhíd támadt közte és a csillag között s egyszerre csak azt látta, hogy a karcsú hídon elindult feléje egy csodálatos nőalak. Nem tudta volna megmondani, milyen, az arcát nem tudta kivenni, akárhogy erőlködött is, de azt az első pillanatban érezte, hogy ez az a titok, amit egész életében keresett. Boldog sóhajtva öntötte el a testét és az arcát, embertől sohase látott mosoly.

— Ó, — mondta sóhajtván. — Hát te vagy? Ilyen vagy? Csodálatos!

Valakire emlékeztette, de nem tudta, kire. Talán minden nőre, akivel életében találkozott. Lehúynya a szemét és megadta magát neki. Csak még azt érezte, hogy a nő ott van egyszerre előtte, a kezével megérinti az ő lehúnyt szemét s ez valami kimondhatatlan, csodálatos, nyugodt öröm.

— Köszönöm, — sügta. — Köszönöm.

S elaludt.

Másnap jött az erdőre s látva, hogy egy ló legel a tisztáson s egy ember fekszik a bokor mellett a fűben, odakiáltott:

— Hé, atyafi, nem szabad itt legeltetni!

De az ember nem mozdult s azt gondolva, hogy részeg, odament hozzá, hogy megrázza és felébressze. De ahogy hozzá akart volna nyúlni, látta, hogy az ember szemén ott alszik egy piros katicabogár. Erről egyszerre látta, hogy halott. De azt is látta, hogy mosolyog és ő mosolygó halottat nem látott még soha.

— Atyának — mondta — Fiának...

Fogalma se volt, hogy mi történt itt és elszaladt a csendőrökért. S mikor azok megjöttek és kikutatták a halott zsebeit, hogy látnák, ki lenne, egy útlevelet találtak a zsebében, pontos névvel, személyleírással, mindennel, ami kell s az utolsó lapon egy nagy, exotikus, idegen pecsétet, elipszis alakja volt s közepén ott lángolt nagy, piros betűkkel a távoli név: Montevideó.

Egyikük se tudta, merre van és egyikük se tudta, mit jelent.

Peel bulgár tábornokot, — mint jelentették — meggyilkolták. Temetése fényes katonai pompával ment végbe. A hadiiskola kápolnájában folyt le a gyászünnepség, s a kórporsó előtt Boris király (x) is tisztelt

Asszonyok dolga

Őszi berendezkedés

Mikor a lakás őszi takarítása és berendezése közben kellemtelen órák, torzalkodások, idegeskedések, elrontott napok és álmatlan éjszakák emléke idéződik föl egy háziasszony lelkében, akkor próbálja ezeket az emlékeket egy percre megrögzíteni, analizálni és kivéteni a környezetére. Melyik lakásrész, milyen szoba, melyik bútor az, amelyhez ilyen emlékek fűzők?

Az boldog a lakásával és lakásában, annak ilyen zavaró momentumok helyett csupa kellemes, boldog perccel idéz föl minden tárgyat.

Akit ellenben itt is, ott is sirás fojtogat, aki nehézkedik és céltalannak lát mindent maga körül, az biztos lehet benne, hogy nemcsak az életkörülmények és lelki diszharmonia okozza azt a lehangoltságot, hanem nagyrészt, sőt sokszor teljes mértékig maga a környezet. Ha az otthon valamilyen nem ad meg, vagy semmit sem ad meg abból, amit várunk tőle, akkor teljesen elhibázott az életünk, mert az otthon hiányait nem pótolhatja semmi más.

Ha egy asszony lehangoltan néz körül lakásában, annak okvetlenül komoly okai vannak, melyeket meg kell találni és orvosolni kell feltétel nélkül. Nem lehet ilyenkor azt mondani, hogy nem telik az orvoslásra, hiszen amúgy is olyan szűkösön élnek, hogyan bírának újra rendezkedni? Pedig az a fő baj, hogy a két kis szoba zsúfolva van, nem férnek el egymástól, semminek sincsen rendes helye.

A hálószobában mozdulni sem lehet, bútor bútor ér, itt nem lehet nappal tartózkodni. Viszont éjszaka is keserves. Ha valaki köhög, vagy náthás, ha nem alszik és forgolódik az ágyban, akkor senki sem alszik miatta, mindenkori ingerült és egymást érik a veszekedések. Rémes ez a szoba. Hát még az ebédlő!

A nagy asztal és hat szék, ha ránéz is megborzad. Mennyi zsörtölődés, lárma és sírás emléke jár vele! A fiú geometriát tanul, tussal rajzol. A kislány babaruhát varr, három baba és ládányi rongy van előtte fölhalmozva. Neki szabnia kellene, de nincsen hol, mert az egyetlen szabad sarkon a férje olvas. A gyerekek összevesznek, az apjuk kiabál, a tuss felborul, rá az új szövetre, ő sír, a férfi elrohan.

Mindez a sok borzalmas emlék egyetlen bútorcsoporthoz fűződik: az ebédlőasztalhoz, a fölötté lógó lámpához és környező székekhez. Megéri egy csomó lim-lom és egy ósdi szokás, hogy miatta egy család békéje és boldogsága elromoljon? Az ebédlőrendszer a 10 szobás kastélyokba való, ahol mindenkinek külön szobája van és csak asztalnál jön össze a család. De ahol két szoba, vagy három van, ott mindenkinek legalább egy zugot kell adni, ahol életével meghúzódhatik s nem zavarja a többi, viszont őt nem zavarják.

Igen, de ki tud új szobaberendezést venni, amikor megélhetése is szűken van a pénz?

Erre nincs is szükség, elég minden évben egy kis alakítás, igen kevés kiadással. Ezt az alakítást nem avval kezdjük, hogy a nagysztalrendszer szüntettjük meg, hanem a kredencet vesszük bírálathoz alá. Az asztal egyelőre maradjon, mert nélkülözhetetlen, hasznos jószág s nincs helyette más. Csak éppen a lámpát dobjuk le a szoba közepéről, mint ócska, porfogó lomot és mennyezetét, jó erőset szerelünk, mely bevilágítja az egész szobát. Az asztalt pedig felretoljuk a kályha felé és sarokra, rézsútosan s elég két széket mellé tölteni, a többi fal mellé, vagy másik szobában elhelyezni. Így lesz már terünk és világosságunk a szobában.

A kredenc a leghaszontalanabb holmi. Néhány porcellánt és üveget tartogat és emiatt úgy felfújja magát, hogy semmi sem fér tőle a szobába. Kirámoljuk és sürgősen asztalozhoz adjuk megdolgozás végett, még mielőtt meg-

gondolnánk a dolgot, vagy lebeszélne róla valaki. Hiszen egy boldogabb élet függ ettől a kiadástól s inkább lemondunk a bundáról az idén, a gyerekeknek is jó lesz talán meg-nagyobbítva a tavalyi télikabát, de a kredenc-kérdés mindennél sürgősebb.

Ledobunk róla minden cifraságot. Ha amúgy is síma, modern darab, akkor annál könnyebb. Levétejtjük a felső szekrényt róla és hozzádolgoztatjuk az alsóhoz. Így a két nemesfából való oldalfalat megpróbáljuk némi pótlásokra. De akinek nem kell ennyire takarékoskodnia, az inkább két darabban hagyassa a butort és összetelva használja. A lehelyezett felsőrész alá pótolassunk egy vagy két fiókos sort. A felsőrészen többnyire van oduszéri fülke, ezt beajtóztatjuk. Az üveges ajtókat meg-hagyjuk.

A volt alsó rész kihúzható falalódeszkáját gyalultassuk és fényeztessük ki finoman, ez lesz szükség szerint az író-, tanuló-, varró-, vagy olvasóasztal. Egyik üveges részben könyvszekrényt, másikban vitrint rendezünk be, vagy az üvegholmit tartjuk itt. A többi polcot és fiókot mindenféle holmival osszuk be, ami a napi foglalkozáshoz kell. Itt lesz a tanulóiok, íróiok, játékszékény, varrófiók, stb. Ha a porcellán ki talál szorulni a konyha-szekrénybe, az sem baj. A tetejen, az írólap fölött erős égős állólámpa, szobrok, vázák, virágok állhatnak, melyek azonnal földerítik, barátságossá teszik a szobát, amelyben egyetlen bútor átalakításával egyszerre minden holminknak akad férőhelye, minden családtagnak remek világitása és a legkomolyabb munkával foglalkozónak zavartalan munkahelye. E mellett még ott van az üres asztal. Hogy még szebbé tegyük ezt az ebédlőből lett nappali szobát, ahhoz a székeket is át kell kisse formálni s még egy-két ember tartózkodási helyét biztosítani ehhez hasonló praktikus eljárásokkal.

L. E.

A konyha körül

Adagolás és mérés

Különösen kezdő háziasszonyoknál gyakran megesik, hogy nem tudják megfelelően kiszámítani a főzésnél szükséges nyersanyagot. Főleg olyankor követnek el hibát, amikor vendégeket várnak s az adagokat túl nagyra, vagy túl kicsinyre szabják. Így aztután sok étel megy veszendőbe, vagy szégyenkezni kell a vendégek előtt.

Mihez tartás végett alább közlünk egy kis tájékoztatást a nyersanyagok főzéséhez felhasználandó mennyiségről.

Sülthús: személyenként 15 deka, főtt hús 10, vagdalt hús csont nélkül 10, hal, csonttal 18, szárnyas, csonttal 20, zöldfőzelék 10, szárazfőzelék 8, rizs körtéhez, 6, gomba 6, gyümölcs 15-20, zsír, leveshez 1, körtéhez fél, főzelékhez 1 deka. Főtt tészta személyenként 7 deka lisztből gyurva, kelt tészta 7 deka lisztből készítve, sajt, vaj, túró 6-8, levestészta 2 és fél deka liszt, mártás, 1 deci husleves személyenként 12 deka hús, 4 deka zöldfőzelék, 5 deka csont, levestészta 2 és fél deka lisztből gyurva.

Diós sütemény

Egy kiló lisztből, negyven deka libazsírral, hat tojásfehérjével és két átpasszírozott, főtt tojássárgájával, kevés cukorral és megfelelő mennyiségű fehér borral tésztát gyururk. Jól kidolgozzuk, kinyújtjuk, négyzetletű darabokra vágjuk és dióval megtöltjük. (A diót megőröljük, cukros vízben megfőzzük és mazelát keverünk bele.) A megtöltött tésztaszalagokat levelformára hajtuk össze, tepsibe rakva megkenjük és a sütőben szép pirosra sütjük.

Birsalmás szelet

Teasütemény

Négy tojásfehérjéből kemény habot verünk, tíz deka porcukrot, hat tojásfehérjét és hat deka lisztet hozzákeverünk. A keveréket magasban, majd pirapra kenjük, egy centiméter magasan, majd jó meleg sütőben kisütjük. A papírt még melegen lehúzzuk róla. Vékonyan megkenjük málna-, vagy ribizli lekvárral tetejét három centiméter vastagságú birsalmásajttal borítjuk, majd éles késsel vékony szeletekre vágjuk.

Borjúszelet citrom-mártással

A vékonyra vágott borjúszeleteket megsózzuk és megtűzdéljük füstölt szalonnával. Lisztben, tojásban és morzsában megforgatjuk és forró zsirban kirántjuk. Vajjal kikent lábasba rakjuk, meghintjük reszelt citromhéjjal, apróra vágott szardellával és leöntjük citromlével. Két deci tejfelt öntünk még rá és egyszer felforraltjuk.

Apróhirdetések

Lakás

szavanként 3 lei

Kiadó

2 szobás, konyhás szaraz lakás, villanyvilágítással november 1-re. Nagyvárad, Str. Axente Sever 13. szám.

Irodának

alkalmas 2 szoba, november elsejére kiadó. Nagyvárad, Mária királyné-tér 3.

Kétszobás

certi modern lakás november 1-re kiadó. — Nagyvárad, Delavrancea-utca 10. szám.

2 szobás

komfortos lakás november 1-re kiadó. — Nagyvárad, Str. Ingusa No. 26.

Kiadó

udvari lakás: 2 szoba, előszoba, konyha, kamara, november 1-től Nagyvárad, Str. Brătianu 61. szám.

Elegáns

butorozott szoba november elsejére kiadó. Dr. Jullier, Nagyvárad, Oitena-u. 2.

Kiadó

azonnal egy különbejártu udvari butorozott szoba, fűrdőszobával. Nagyvárad, Str. Averescu 37. szám.

Két szoba,

hallos lakás novemberre kiadó. Nagyvárad, Bulevardul Regele Ferdinand 49., illetve Parintel Danila 7.

Allást nyec

szavanként 2 lei

Egy

szorgalmas bejáróné felvétetik. Nagyvárad, Take Jonescu-u. 24.

Keresek

szeregyényű házaspárt házmesternek magánházhöz. Nagyvárad, Kórház-utca 79. szám.

Németül

beszélő gyermek lányt keresek. Nagyvárad, Str. Pasteur 13.

Vincellár

józanéletű, tisztességes, megbízható állást kap. Jelentkezni: Erdélyi temetőközé, Nagyvárad, Reg. Ferdinand 13

Adás-vétel

szavanként 3 lei

Kényszereladások

8 lakásos alapíncézett sarokház nettó 53.000 hozammal 400.000. Másik 5 lakással, új épület piacnál, nagy telekkel 530.000. Sarokház, prima helyen 3 lakással 230.000. Minden igénynek megfelelő házak, szőlők, telkek eladó. Kérjük azokat, akik ingatlanukat eladni óhajtják, szíveskedjenek irodánkba bejelenteni, gyorsan lebonyolítjuk. Horvát ingatlaniroda, Nagyvárad, Bulv. Regele Ferdinand 16. szám.

Herbst

óra-, ékszerárúház, Regele Ferdinand 3. szám, Nagyvárad. Doxa, Omega óra 800-1000 lei és feljebb. Schaffhauseni óra 3000 lei. Arany karikagyűrűk 14 karátos aranyból. — Veszek arany, ezüst, briliáns ékszereket, arany órákat.

Veszek

mindenféle papírt és könyveket, ruhaneműt és ócskaholmit. Hívásra házhoz megyek. — Klein Dezső, Nagyvárad, Str. Buda-Belváros 2. szám.

Eladó

hegyoldalon 4 szobás villa, parcellázható kerttel. Kovács, Nagyvárad, Str. Sinaia 4.

Különféle

szavanként 3 lei

Borait

literenként ismét mért. Nagyvárad, Dimitrie Cantemir 29. sz. a. Kaczián szőlőbirtokos.

Katolikus

bucuresti egyetemi hallgatóknak családi otthon, teljes ellátással nyújtanak a Szociális Testvérek Str. Petre Poni 3. Korlátolt létezm miatt előnyben részesülnek azok a jelentkezők, akik plébánosok ajánlásával jönnek.

Tisztviselő,

hosszu irodai gyakorlattal, gyors- és gépiró, perfect román és német, pénztárkezelésben jártas, állását változtatná. Vidékre szívesen megy. — Megkeresések „Preciz munkaerő” jellegére Rudolf Mosse, Nagyvárad, Bul. Regele Ferdinand 13. Telefon 3593. szám.

LEGUJABB

Cristea Miron miniszterelnök intézkedésére a Nemzeti Bank kezelésébe adják át az egyes minisztériumok rendelkezési alapját

A pártkormányok idejéből való pénzkezelési visszaélések megszüntetése. Letartóztatták a chisinevi táblai főügyészt

Bucuresti. Saját tud. Az utóbbi időben, a földművelésügyi minisztériumban kiderült panamák, így *Dascalescu* számvevőszéki vezérigazgató halála után a rendelkezési alapoknál felfedezett több millió lejes hiány és az ungheni kisajátítási botrány, erélyes intézkedésekre készítette a kormányt.

Már a *Dascalescu* eset után a miniszterelnök kezdeményezésére elrendelték, hogy minden köztisztviselő tegyen nyilatkozatot vagyoni helyzetéről. A befutott nyilatkozatok azonban nem látszanak őszintéknek. A miniszterelnök ezért most intézkedést kért az egyes minisztériumoktól, komoly és ellenőrzött nyilatkozatok beszedésére s azonkívül felhívta a minisztériumokat, tegyenek jelentéseket ügynevezett rendelkezési alapjaikról, amelyeket még a pártkormányok létesítettek s amelyek körül a legtöbb szabálytalanság szokott történni.

A miniszterelnök a pénzügyminiszterrel egyetértve elrendelte, hogy ezek a rendelkezési alapok tétessenek át a Nemzeti Bankhoz s azokból kiutalni a jövőben csak a pénzügyminiszter jóváhagyásával lehet.

Bucuresti. Saját tud. Az ungheni panama

ügyében tovább folyik a vizsgálat, amelynek Chisenevben újabb szenzációs fordulata következett be. Az ilfovi törvényszék egyik vizsgáló-

**Pénz nélkül vásárolhat
HANS GIERLING**

órák és ékszerésznél

Nagyvárad, Str. Nicolae Iorga 6.

Órák, ékszert és dísz tárgyakat

csere után. — Beveszek: órák, ékszert dísz tárgyakat stb.

Ora, ékszer szakszertű javítását vállalom

hírójának rendelkezésére ugyanis pénteken chisenevi lakásán letartóztatták. *Vladimir Bodescu* volt chisenevi táblai főügyészt és feleségét. Mindkettőt őrizet alatt Bucurestibe küldötték.

Még mindig bizonytalanság van az újabb cseh javaslat körül

Jogoszláv értesülés szerint Bécsben folytatják a cseh-magyar tárgyalásokat. — Párizsból cáfolják a jugoszláv értesülést

Budapestről jelentik: A csehek állítólagos újabb negyedik javaslata körül még mindig nem tisztázódott a helyzet. Kétségtelen, hogy Prága röptette világgá csütörtök este a hírt, hogy elkészítette legújabb javaslatát és azt haladéktalanul meg is küldi a magyar kormány-nak s így a közvetlen tárgyalások megszakadt fonalát újra föl akarja venni. Illetékes cseh körökben bizalmasan a javaslat tartalmát is közölték és ebből derült ki, hogy ez a legújabb terv is még mindig elfogadhatatlan. Mindenesetre tény az, hogy a javaslat Budapestre még nem érkezett meg. Nincs kizárva, hogy az ajánlatot tényleg összeállították, de hirtelen megdöntötték magukat és utolsó percben visszavonták.

Az *Uj Nemzedék* megállapítja, hogy cseh javaslat ugyan nem érkezett Budapestre, de az tény, hogy bizonyos informatív jellegű előterjesztések és bizalmas formába öltöztetett tapogatózások történtek közvetett úton Budapesen. Ugy kívánta Prága megtudni, vajjon milyen fogadtatásra találna magyar részről egy újabb cseh javaslat. A magyar kormány az *Uj Nemzedék* szerint erről az informatív előterjesztésről megállapítja, hogy az bár bizonyos javulást mutat mégis távol áll attól, hogy a magyar cseh tárgyalások konkrét alapja lehessen.

Belgrádból jelentik: A félhivatalos *Vreme* úgy értesült, hogy a magyar-cseh tárgyalások vasárnap kezdődnek meg újból, még pedig Bécsben.

Párizsi jelentés szerint a bécsi tanácskozás híret illetően a belgrádi értesülést a szombat reggeli francia sajtó kétségbevonja.

**LUBJANSZKY KÜLÜGYI KABINETFŐNÖK
ELÉGEDETTEŒ TÁVOZOTT BUDAPESTRŐL.**

Budapestről jelentik: Gróf *Lubjenszky* lengyel külügyi kabinetfőnök szombat reggel a magyar fővárosból visszautazott Varsóba. Budapesti lengyel körökben megállapítják, hogy *Lubjenszky* a legjobb benyomásokkal távozott és tájékozódó jellegű tárgyalásairól még szombaton beszámol *Beck* külügyminiszternek.

**A PRÁGAI EGYETEMEN CSAK A MEGMARADT
CSEHSZLOVÁKIÁBÓL VESZNEK FEL
HALLGATÓKAT.**

Prágából jelentik: A prágai egyetemen a folyó tanévtől kezdve csak olyan hallgatókat vesznek fel, akik a megmaradt Csehszlovákiában bírnak illetőséggel és állandó lakhellyel. Külföldi állampolgárt csak abban az esetben vesznek fel, ha az cseh anyanyelvű.

A londoni Times hire:

Franciaország is felmondja a szovjettel való katonai szerződést

A római Messaggero hire:

Stalin eltűnt a Kremlből, állítólag meggyilkolták

Londonból jelentik: A „Times” Prágának az-zal az elhatározásával kapcsolatban, hogy Csehszlovákia felmondotta az Oroszországgal kötött katonai szerződést, bejelenti, hogy Prága után Párizs is felmondja a francia-szovjet megnemtámadási egyezményt. A lap értesülését hivatalosan még nem erősítették meg.

Rómából jelentik: A „Messaggero” feltűnést-keltő formában a finn-orosz határon szerzett értesülését közli, amely szerint odaérkezett hírek szerint Stalin állítólagos meggyilkolásáról számolnak be. A vörös diktátor eltűnt a Kremlből és senki sem tudja, mi lett vele. A Kremlben a történeteket a legnagyobb titokban tartják, mert általános lázadástól tartanak.

**Az itt felsorolt könyveket kiváló
orvostanárak és szakorvosok írták,
akik az Ön panaszain segíteni akar-
nak!**

A rákbetegségről. Dr. Verebely Tibor egyetemi tanár	ára 30 Lei
A diétás konyha technikája. Dr. Soós Aladár egyetemi tanár	240 "
Hogyan éljen a szívbeteg ember? Dr. Bodon Karoly egyetemi tanár	95 "
Nyerskoszt. A nyers diéta mint természetes gyógytényező. Dr. Bucsányi Gyula eu. tanácsos, főorvos	110 "
Az érelmeszesedés gyógyítása és kezelése. Dr. Bucsányi Gyula főorvos	55 "
Alkoholizmus. — Alkoholkérdés. Dr. Donáth Gyula egyet. tanár	40 "
A reumás bajok házi kezelése. Dr. Engländer Árpád szakorvos	90 "
A fiatal anya. Dr. Földes Lajos főorvos	95 "
A női betegségekről. Megelőzés. — Gyógyítás. Dr. Földes Lajos főorvos	125 "
Fajismeret. Gazdagon illusztrálva. Dr. Gáspár János	145 "
A pszichoanalízis, mint módszer. Dr. Hermann Imre	75 "
A cukorbeteg kosztja. Dr. Horvai Lajos főorvos	95 "
Anyagcserebetegségekről. (Reuma, köszvény, vesebaj, cukorbetegség.) Dr. Horvai Lajos főorvos	90 "
Hogyan kerülhetjük el a korai öregedést? Dr. Káldor Miklós főorvos	110 "
Az ötvenéves ember. A kritikus kor betegségei. Dr. Káldor Miklós főorvos	215 "
Hogyan éljen a gyomor- és bélbeteg ember? Dr. Lukács Pál főorvos	110 "
Mit kell a sportolónak saját testéről tudnia? Dr. Kellner Dániel	105 "
Az elhízás és a soványító gyógy-eljárások. Dr. Lukács Pál főorvos	95 "
Hogyan éljen a vesebeteg ember? Dr. Lukács Pál főorvos	95 "
A tuberkulózis megelőzése és gyógyítása. Dr. Müller Vilmos főorvos	110 "
Tápszerek és kész ételek tápértéke, tápanyag, só- és vitamin-tartalma	45 "